

Septembrī turpinās ražas laiks, bet vienlaikus dārzkopji jau sāk domāt par **dārza sagatavošanu ziemai.**

→ 10. lpp.

Ko stāsta un kādu laiku rāda **KULDĪGAS PULKSTENĪ?**

→ 10. lpp.

Kurzemnieks

LAIKRAKSTS VIDUSKURZEMEĪ

Nr. 100
(11 482)

Cena
0,68 eiro

Pirmdiena, 2019. gada 2. septembris

Priekšā daudz pārmaiņu

Sācies jauns mācību gads, un skolēni ar gladiolām, asterēm, dālijām un citām rudens puķēm rokās dodas uz skolu. Atkalredzēšanās prieks un mazliet arī bažas, jo izglītību skar būtiskas pārmaiņas, par kurām nezināmā vēl daudz.

„Man patīk vasara, gribētos vēl atpūsties, bet arī uz skolu gribas. Tur mani gaida skolotāja Aina un mani draugi,” saka Kuldīgas Mākslas un humanitāro zinību vidusskolas 2. klases skolnieks Eduards Aišpurs.

Tomēr neraugoties uz bažām par nākotni, pirmā mācību diena vienmēr saistīta ar smaidiem, atkalredzēšanās prieku un labiem vēlējumiem nākamajam darba cēlienam.

Visiem Latvijas skolēniem un pedagogiem savus vēlējumus sūta arī Valsts prezidents Egils Levits: „Dārgie skolotāji un universitāšu pasniedzēji! Esmu pārliecināts, ka skolotāja profesijā nonāk izredzētie – tie, kurus raksturo neapslāpējama vēlme no jaunām personībām veidot nobriedušus cilvēkus ar savu skatu uz pasauli. Es novēlu jums izturību, pacietību un

entuziasmu, šo skaisto izglītības darbu darot un bagātinot mūsu Latviju ar zinātkāriem jauniem cilvēkiem. Katram no jums es vēlos pateikt personīgu paldies. Jūs sniežat mūsu jaunajai paaudzei zināšanas, bet jūsu spēkos ir arī dāvāt patiesu izpratni par demokrātiju un pilsonisko apziņu. Tādā veidā jūs palīdzat veidot Latviju par mūsdienīgu, ilgtspējīgu valsti Ziemeļeiropā.

Mīļie skolēni un studenti! Skola un universitāte veido jūsu es šajā pasaulē. Jau pēc dažiem gadiem, kad beigsiet skolu vai būsiet absolvēju-

ši universitāti, jūs veidosiet Latviju par vienu no modernākajām valstīm pasaulē. Jūsu mīlestība pret Latviju ir jūsu valstsgriba, un sekmīgā valstī es un valstsgriba ir viens vesels. Skola ir svarīga, taču vienlaikus es aicinu jūs neaizmirst, ka pastāv arī dzīve ārpus tās – interešu izglītība, brīvprātīgais darbs, vaļasprieki, aktīvi pavadīts laiks ar ģimeni un draugiem.

Novēlu visiem zināšanām bagātu, daudzveidīgu un krāšņu 2019./2020. mācību gadu!”

Jolanta Hercenberga
Lāsmas Reimanes foto

„Kad mani nesaprot, kad jūtos citādāka un nav, ar ko parunāt, meklēju veidu, kā savas emocijas izpaust, un esmu atradusi fotografēšanu,” saka **pelčeniece SINDIJA RUDZIKA.**

→ 8. lpp.

Kopš sākts īstenot **REMIGRĀCIJAS PASĀKUMUS**

(no pērnā gada marta), Kurzemē atgriezušās 89 ģimenes – kopā 241 cilvēks.

→ 3. lpp.

Trešdien, 4. septembrī:

- Dzīve sociālajā mājā laukos.
- Sezonas darbs – plusi un minusi.
- Kas jauns Pelčos.
- Sešgadīgais Anrijs brauc motokrosā.

ISSN 1407-9755

REDZĒJUMS

Vai tu esi gatavs dot sev jaunu iespēju?

Vai atceries savu pirmo skolas dienu? Ar kādām izjūtām tā palikusi atmiņā? Ar bažām par nezināmo? Cerībām? Ziņkāri? Prieku?

Vai atceries, kā pret tevi izturējās tava pirmā skolotāja, kāda bija mamma un tētis? Varbūt atmiņā saglabājies mirklis, kā uz tevi nolūkojās dusmīgā kaimiņiene? Bet varbūt vecmāmiņa uzslavēja, cik liels esi paaudzies?

Cilvēkiem visspilgtāk atmiņā saglabājas mirkli, kuros izdzīvotas emocijas. Pret skolu un mācīšanos attieksme sāk formēties līdz ar pirmajiem pār skolas sliekšni kāptajiem

„Ir jauki, ja cilvēks lietās, kur neveicas, prot sev dot iespēju vēlreiz un vēlreiz sākt no jauna.”

soļiem. Svarīgi, kādus cilvēkus ceļā satiks, kādus vārdus sadzirdēs.

Nu atkal klāt jauns mācību gads. Tas maina ikdienu ne tikai skolēniem, skolotājiem un citiem izglītības sistēmā strādājošajiem, bet arī mamām, tētiem, vecmāmiņām, vectētiņiem, brāļiem, māsām. Visai sabiedrībai. Ja esi šoferītis, tad noteikti no tevis rīta brauciens prasīs vairāk uzmanības un pacietības. Ja esi pārdevējs, tad pēc našķiem, bulciņām, saldējuma stāvošā rindā vismaz pirmajās sep-

tembra nedēļās noteikti būs skaļāka un nepacietīgāka. Ģimenēm mājās rīta cēliens būs spraigāks, nekā ierasts pēdējos pāris mēnešus.

Šādos brīžos der atcerēties, ka tas, kas atmiņā paliek gadiem, ir citu cilvēku attieksme pret mums. Un arī tiem citiem atmiņā paliks tas, kā mēs uz viņiem palūkojamies, kādā tonī pateicām, ka jāpateidzas, kā aizrādījām vai uzslavējām.

Lai arī kādi laiki un apstākļi būtu, cilvēkam ir jāspēj saglabāt cilvēcība. Spriedze var rasties, un tikai cieņpilna attieksme vienam pret otru to būtiski mazinās.

Man patīk katru jaunu posmu iesākt kā no baltas lapas. Nedomāt par to, kas bijis, un pēc iepriekšējās pieredzes neizsecināt, kas sagaidāms, bet ļaut ienākt jaunajam. Dot iespēju citiem un sev veidot citādākas attiecības, mainīt pašam savu attieksmi un dzīvot pēc izjūtām.

Skolotājam un skolēnam ir sācies jauns posms, un būtu jauki, ja tajā neielastu domas par iepriekšējām neveiksmēm. Tas, ka pagājušajā gadā kādā priekšmetā neveicās, nenozīmē, ka arī šogad tā jābūt. Ja ar kādu skolēnu neizveidojās patīkams kontakts, tas nenozīmē, ka tā tam jāturpinās mūžīgi. Ir jauki, ja cilvēks lietās, kur neveicas, prot sev dot iespēju vēlreiz un vēlreiz sākt no jauna.

Jolanta Hercenberga,
tālr. 63350568,
jolantah99@gmail.com

MUMS RAKSTA

Valsts policija mudina būt piesardzīgiem

Vasara, tostarp skolēnu brīvlaiks, paskrējuši vēja spārniem – bērni atgriezušies skolās. Lai ceļš pēc jaunām zināšanām būtu labām emocijām piepildīts, kā ierasts, Valsts policija (VP) šajā laikā pastiprināti gādās par vispārējo sabiedrisko kārtību un drošību.

Īpaša uzmanība tiks pievērsta ceļu satiksmes drošībai izglītības iestāžu tuvumā, kā arī vietām, kur pulcējas nepilngadīgas personas. VP patruļas septembra sākumā būs pietuvinātas mācību iestādēm, tāpēc īpaša uzmanība tiks pievērsta arī atļautā braukšanas ātruma ievērošanai. Likumsargi atgādina, ka atļautais braukšanas

ātrums pie mācību iestādēm, kur to nosaka ceļazīmes, ir 30 km/h.

Tāpat atkārtoti aicinām vecākus regulāri pārrunāt ar bērniem dažādus ar drošību saistītus jautājumus, lai mierīgi un bez liekām raizēm pavadītu skolas laiku. Lai ikdienas gaitas un ceļš uz skolu būtu drošāks, VP aicina vecākus jau savlaicīgi saviem bērniem atgādāt ceļu satiksmes noteikumus, kuri jāievēro, piedaloties ceļu satiksmē. Ja bērns uz skolu dodas patstāvīgi, izstāgāt ceļu uz skolu kopā ar bērnu, vēršot viņa uzmanību uz bīstamākajām vietām. Tāpat vecāki tiek aicināti ar bērniem pārrunāt, kā rūpēties par savu drošību ceļu satiksmē,

piemēram, aizsargķiveres lietošanu, braucot ar velosipēdu un skrejriteņi, kā arī drošības jostu lietošanu un citus veidus.

Atgādinām vecākiem, ka pēc 22.00 bērns, kurš vēl nav sasniegjis 16 gadu vecumu, nedrīkst atrasties sabiedriskā vietā bez pieauguša uzraudzības. Savukārt gadījumos, kad pašam bērnam vai viņa draugiem draud briesmas, nekavējoties jāziņo policijai pa tālr. 110.

Sargāsim un rūpēsimies par savām atvasēm!

Madara Šeršnova, VP Kurzemes reģiona pārvaldes vecākā speciāliste sabiedrisko attiecību un sadarbības jautājumos

LASĪTĀJS NEAPMIERINĀTS

Dūmi nedrīkst citus traucēt

Kāds uzņēmuma *Stiga RM* darbinieks saūstis, ka *Veckuldīgas mazdārziņos katru dienu kaut kas tiek dedzināts.*

Lasītājs stāsta: „Vai tik karstā laikā drīkst kurināt ugunsgrākus? Veckuldīgas dārziņos tantes katru dienu kaut ko dedzina – kūp vienā laidā. Mums cehi pienāk pilni ar dūmiem. Arī šodien (28. augustā – aut.) un vakar tika dedzināts.”

Pašvaldības policijas priekšnieks Kaspars Šabāns skaidro: „Tā ir pilsētas teritorija, kurā ugunsgrākus nedrīkst kurināt vispār. Taču rudenī cilvēki daļu zaru un citas bioloģiskas atliekas dārzos sadedzina. Svarīgākais nosacījums – lai tas nevienu netraucē. Jāizvēlas laiks, kad ir pareizais vēja virziens, lai neviens nekūp virsū, jābūt pārliecinātam par

Kuldīgas novada pašvaldības policijas patruļas tālr. 28881288.

ugunsdrošību. Bet šajā gadījumā kurināšana citus traucē, un tad jāzvana pašvaldības policijai. Sevišķi tad, ja dārza ugunsgrāki tiek dedzināti plastmasa vai citi atkritumi. Zvaniet – mēs brauksim un skatīsimies.”

Iveta Grīniņa

Par iepriecām un pabēdām ziņojiet *Kurzemniekam* pa tālr. 63350568, e-pasts: dina.porina@kurzemnieks.lv. Lasītāju vērojumi nav anonīmi.

Ja pamanāt ko interesantu, nofotografējiet un sūtiet: redakcija@kurzemnieks.lv.

MANUPRĀT

Jauniešiem vairāk iespēju

Šķiet, ka skolu pabeidzu jau sen, bet pagājuši vien daži gadi. Ja man pašai jāpastāsta, kādi skolēni mēs bijām, tad šķiet, ka mums patika visur iesaistīties. Gāju neskaitāmos pulciņos, manuprāt, esmu pamēģinājis pilnīgi visu, ko vien skolēns var: izmēģināju savus spēkus mūzikas un mākslas skolā, spēlēju volejbolu, gāju vieglatlētikā, galda tenisā, apmeklēju vides pulciņu, dejoju, dziedāju... Visas dienas bija piepildītas. Domāju, ka tagad ir tāpat un vēl vairāk, jo skolēniem ir vēl vairāk informācijas un iespēju. Kā intervijā teica Kuldīgas novada bērnu un jauniešu centra darbinieki, skolēniem ir daudz vairāk iespēju piedalīties dažādos projektos, braukt uz ārzemēm. Pilnīgi piekrītu, ja man būtu bijušas tādas iespējas, varbūt izmantotu. Tagad tas šķiet jau pašsaprotami. Bet, vai visi to izmanto? Tāpat ir tādi, kas visur iesaistās, un tādi, kuriem nekas neinteresē. Tā būs vienmēr! Kāds būs nākotnes jaunietis? Domāju, vēl gudrāks, bet ceru, ka ne slinkāks. Viss ļoti strauji mainās un attīstās, tāpēc grūti pat iedomāties, kāda būs dzīve pēc 10, 20 vai 30 gadiem. Galvenais tam visam tikt līdz un nepazaudēt sevi.

Lāsma Reimane,
tālr. 63350568, reimane.lasma@gmail.com

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Kā pavadīt vasaru?

Māris Zommers, pašnodarbinātais: – Brīvdienās pastaigājos ar bērniem. Brīva laika daudz nav, bet, kad ir, tad cenšos to pavadīt ar ģimeni.

Valentīna Kuhtareva, pensionāre: – Ļoti labi. Aizbraucu uz Jūrkalni, sauļojos. Esmu pensijā – man brīva laika daudz. Ravēju dārzus, lasu grāmatas, braucu peldēties – kolosāls laiks!

Ramute Prauliņa, medmāsa: – Strādāju. Ja brīva diena, tad mājās atkal strādāju, jo man ir dārzs – tur šiverējos. Šis gads tāds dīvains: dzīvoju tādā kā ritenī, nekur neesmu aizbraukusi. Protams, pavadu laiku ar ģimeni.

Inta Jansone, mājsaimniece: – Vasarā pieskatīju mazbērnu, ar ģimeni gājām peldēties. Visur braukājām pa Latviju, piemēram, bijām Tērvetē. Satiku draugus. Mājās kaķis arī ir.

Māra Laube, fizioterapeite: – Man ir atvaļinājums, esmu mājās ar bērnu. Vasarā braucam uz svētkiem, piemēram, Zvejnieku svētkiem Rojā. Brīvdienās patīk izlaist dabā: dodamies uz dabas takām, rīkojam piknikus pie Nabītes, Ventspilī. Skrienam – bijām *Stirnubukā* Saldū, Ventspilī. Kuldīgas pusmaratona skrējām visa ģimene. Man ļoti patika šīs vasaras laikapstākļi – nebija pārāk karsti. Ar vīru rūdāmies – gandrīz katru vakaru dodamies peldēt.

Karīna Graikste, skolniece: – Ar ģimeni staigājām, aizbraucām uz Skrundu ciemoties. Mājās parasti uzkopju istabas, klausos mūziku un atpūšos.

Elina Elza Kļava, Adriānas Mucenikas foto

Pedagogus sveic darba jubilejās

Pedagogu konferencē pirms jaunā mācību gada sākuma Kuldīgas novada pašvaldība tradicionāli sveica skolotājus apaļās darba jubilejās.

60 nostrādāti darba gadi ir Vladimiram Osmanovam.
55 – Marutai Rozītei.
50 – Veltai Jūrmalei un Sniedzītei Grīnbergai.
45 – Mudītei Sadauskai, Marijai Riķītei un Ritai Papēdei.
40 – Anitai Gotfridsonei, Mirdzai Mednei, Aijai Robežniecei, Guntai Jankovskai, Inārai Iesalniecei un Guntim Jankovskim.
35 – Mudītei Kobeļevai, Guntai Freimanei, Valdim Augsnem, Ivetai Eglītei, Maijai Ļeļai, Inetai Immerei, Lailai Meirupskai.
30 – Inai Ozolai, Daigai Matrozei, Ingridai Štobei, Ingai Reinvaldei, Anitai Celmiņai, Gitai Grullei, Sandrai Kasakovskai, Lāsmāi Balodei, Santai Lapiņai, Tamārai Jansonei, Līgai Muceniecei, Vitai Strautiņai, Elītai Asnei, Sanitai Miltovičai, Sarmītei Viļumsonei, Vitai Šternbergai.
25 – Sanitai Vernerei, Aigai Žīlei, Aivaram Ērglim, Ilzei Kļaviņai, Sangrītai Upeniecei, Jolantai Hartmanei, Ilonai Incenbergai, Aijai Lancmanei, Andrim Ābolam, Dacei Šēnai, Ilvai Hartmanei, Airai Bumbierei.

Jolantas Hercenbergas teksts un foto

Kuldīgas novada pašvaldības priekšsēdes vietnieks Viktors Gotfridsons 35 darba gadu jubilejā sveic Kuldīgas 2. vidusskolas skolotāju Lailu Meirupsku.

Remigrācijas pasākumi radījuši interesi

Kopš sākts īstenot remigrācijas pasākumus (no 2018. gada marta), Kurzemē atgriezušās 89 ģimenes – kopā 241 cilvēks, tā Kurzemes plānošanas reģiona (KPR) attīstības padomes sēdē, runājot par paveikto, teica KPR administrācijas vadītāja Evita Ozoliņa.

ATSAUCĪBA LIELA

Viņa uzsvēra, ka tas ir labs rezultāts, ņemot vērā, ka atbalsts, ko remigrācijas veicināšanas programmā koordinators var sniegt, lielākoties ir informatīvs. Savukārt grantu uzņēmējdarbības uzsākšanai izmantojuši pieci cilvēki.

E.Ozoliņa uzsvēra, ka atsaucība ir liela. Ar Kurzemes remigrācijas koordinatori Agnesi Berģi sazinājušās 766 personas. Sagatavoti 614 personalizēti piedāvājumi, kuros apkopota informācija par pakalpojumiem ģimenēm ar bērniem, uzņēmējdarbības un nodarbinātības iespējām, dzīvesvietu piedāvājumiem, citiem valsts un pašvaldību sniegtajiem pakalpojumiem. Vēl Latvijā plāno atgriezties 38 ģimenes. Visvairāk Kurzemē cilvēki atgriezušies Liepājā, Ventspilī, Saldū, Talsos, Kuldīgā un Grobiņā.

PAŠVALDĪBAS NAV AKTĪVAS

Noslēdzies konkurss *Remigrācijas sekmēšanas pakalpojumi pašvaldībās*. Uz to pieņemtajās tikai trīs pašvaldības: Liepājas, Ventpils un Skrundas. E.Ozoliņa minēja, ka, iespējams, konkurss tiks izsludināts vēlreiz. Kopējais atbalsta apjoms Kurzemes pašvaldībām šajā konkursā ir 40 000 eiro, maksimāli viena pašvaldība var dabūt līdz 10 000. E.Ozoliņa minēja, ka mazākas aktivitātes iemesls varētu būt pašvaldību darbinieku noslogojums un atvaļinājumu laiks. Savukārt no sēdes dalībniekiem izskanēja, ka novadu iedzīvotāji pret remigrācijas pasākumiem izturas skeptiski. Viņu viedoklis esot tāds: nauda pirmām kārtām jādod vietējo cilvēku atbalstam, lai neaizbrauktu tie, kuri vēl ir šeit. No sanāksmes dalībniekiem izskanēja arī komentārs, ka tie, kuri atgriežas, bieži vien ierodas pašvaldībā un prasa, lai viņus nodrošina ar darbu

un mājokli, jo tā esot solīts. Cilvēki, kuri atgriežas, mēdzot būt dažādi. Tika jautāts arī, vai tiek sekots, kas ar remigrantiem notiek pēc atgriešanās – vai viņiem izdodas atrast darbu. E.Ozoliņa apstiprināja, ka kontakts netiek zaudēts, ka remigranti arī pēc atgriešanās var saņemt koordinators palīdzību.

Veiksmīgas atgriešanās stāsti tiek publicēti gan rubrikā *Kurzeme – vieta, kur atgriezties*, gan KPR mājaslapā un dažādās interneta vietnēs.

BŪS KONKURSS UZŅĒMĒJDARBĪBAS SĀKŠANAI

No 2. septembra līdz 4. oktobrim norisināsies konkurss, kurā remigrantiem būs iespēja pieteikties uz grantu līdz 10 000 eiro uzņēmējdarbības sākšanai Latvijā. Kopējais pieejamais finansējums būs 40 000 eiro. Padomē tika apstiprināts projektu iesniegumu vērtēšanas nolikums un vērtēšanas komisija. To vadīs E.Ozoliņa, tajā darbosies: KPR projektu nodaļas vadītāja Aiga Petkēvica, KPR Uzņēmējdarbības centra vadītāja Baiba Kūma, Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras Kuldīgas biznesa inkubatora vecākā projektu vadītāja Līga Raituma, Saldus rajona attīstības biedrības vadītāja Sandra Fridrihsone.

Iveta Grīniņa

MEDIĶI ZIŅO

Informē Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta Kurzemes reģionālā centra medicīnas statistiķe Baiba Būvmeistere.

11 pacienti dzērumā

Kuldīgas, Skrundas un Alsungas novadā no 23. līdz 30. augustam mediķi devušies uz 79 izsaukumiem. Slimnīcā nogādāti 39 cilvēki, no tiem trīs bērni. No visiem pacientiem 11 bijuši alkohola reibumā, visi – vīrieši. Bijusi viena krimināltrauma. Astoņas traumas gūtas sadzīvīskos apstākļos, cietis arī viens bērns, kurš nogādāts ārstniecības iestādē.

VALSTS POLICIJA ZIŅO

Zādzības un sadursmes ar auto

No 22. līdz 28. augustam Valsts policijas (VP) Kuldīgas iecirknī sākti desmit kriminālprocesi.

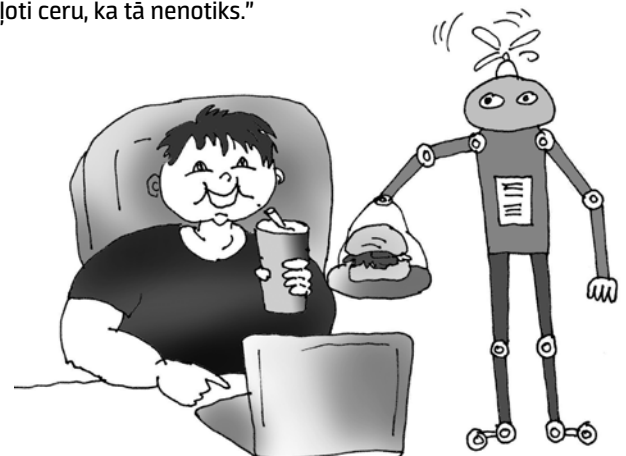
Bijušas dažādas zādzības: no transporta līdzekļa, tirdzniecības vietas un mājokļa, nozagts velosipēds.

VP Kurzemes reģionālās pārvaldes pārstāve Madara Šeršņova informē, ka reģistrēti 18 ceļu satiksmes negadījumi. Cilvēki nav cietuši. Četros gadījumos auto sadūrās ar meža dzīvniekiem, vienā – iebraucis stāvošā transportlīdzeklī, bet piecos gadījumos auto uzbraucis šķērslim: žogam, ēkai, barjerai, kokam un ceļazīmei.

Divi autovadītāji pie stūres pieķerti dzērumā. Viena izelpā konstatētas 1,87 promiles alkohola, otra – 3,39. Braucējiem uzrakstīts administratīvā pārkāpuma protokols.

NUMURA CITĀTS

Kāds būs jaunietis pēc desmit gadiem? Kuldīgas novada bērnu un jauniešu centra darbinieks Adrians Dravnieks domā: „Tāds, kurš guļ mājās, viņam ir mājniecība, viņš darbojas ar savu planšeti. Robots atnes ēdienu, aizved uz dušu. Principā viņš tikai guļ un aptaukojas. Bet ļoti ceru, ka tā nenotiks.”

Skrundas senioriem interesanti notikumi

Skrundas novada senioriem augusta otrā puse bijusi interesantiem iespajdiem bagāta. Jau ceturto reizi notika senioru dārza svētki. Tie kļuviši par tradīciju, kas aizsākta Skrundas pilsētas 20. jubilejas gadā, un pulcē kuplu skaitu senioru.

Tāpat kā iepriekš bija ieradušies gan pašu novada ļaudis, tostarp no Nīkrāces pagasta, gan draugi no Alsungas, Aizputes, Saldus novada Pampāļiem un Novadniekiem. Kultūras nams bija gādājis, lai seniorus priecē dziedošais aktieris Edgars Pujāts. „Lustīgi mums gāja – izdziedājāmies, izdancojāmies,” teic Skrundas senioru kluba *Ceriņi* vadītāja Velga Bartašus. „Laiks bija brīnišķīgs kā ik gadu. Dieviņš vienmēr parūpējas, ka nolīst vai nu pirms vai pēc, bet tieši dārza svētku laikā spīd saule.”

Šobrīd *Ceriņos* ir ap 70 biedru, tikai desmit senioriem vēl nav 70 gadu, bet daudziem jau pāri 80. Un tomēr lielākā daļa ir aktīvi, ja vien netraucē veselības problēmas.

Aizvadītajā nedēļā 40 novada seniori devās sociālā dienesta rīkotajā ekskursijā uz Talsu pusi. „Uzkāpām atjaunotajās Valdgales

dzirnavās līdz pat pašam augšējam – sestajam – stāvam!” stāsta V. Bartašus. „Izstaigājām Spāres dzirnavas no pagraba līdz bēniņiem. To mītisko raganiņu gan nesastapām – esot atvaļinājumā aizgājusi. Taču dāvanīgas bija atstātas. Lauku sētā *Bandenieki* pie biškopjiem paši varējām liet vaska sveces. Pāces vilnas fabrikā dziju sapirkāmies, nu darba pietiks visai ziemai, jo daudzas esam čaklas adītājas. Tad vēl Dundagā bijām pie dažādiem eksotiskiem dzīvniekiem – pastaigājāmies ar kamieļiem, lamām, zeburām, minizirdziņiem, apskatījām trušus un strausus, zilā govī gan bija ēnā paslēpusies. Iespaidu ļoti daudz. Tālu nebija jābrauc, bet diena gara – pusstoņos rītā izbraucām, pusstoņos vakarā tikai mājās. Un pārsvarā uz kājām, bet visi dūšīgi turējāmies. Kas mums cits atliek – ballēties un priecāties!”

Senioru dārza svētkos priecājas skrundenieki no kluba *Ceriņi* (priekšplānā): Dzidra Vjaksa, Astra Andersone, Ivars Voldemārs Štalmeistars un Gunārs Balodis.

**Daina Tāfelberga
Annas Bivbānes foto**

Remontdarbus pabeigs šomēnes

Augustā sāktie remontdarbi uz autoceļa Kuldīga–Aizpute–Līči tiks pabeigti šomēnes.

Latvijas ceļu būves uzņēmums SIA *Strabag* strādā uz autoceļa Kuldīga–Aizpute–Līči.

Darbus veic Latvijas ceļu būves uzņēmums SIA *Strabag*. Ražošanas daļas vadītājs Rolands Kugrēns informē, ka būvobjektā Valsts reģionālā autoceļa P112 Kuldīga–Aizpute–Līči ap 15 km posmā notiek seguma atjaunošana. Norādītajās vietās novāc apaugumu, paredzēts atjaunot divas autobusa pieturas, trīs caurtekas nobrauktuvēs, divus periodiskās satiksmes uzskaites punktus, drošības barjeras 1984 metru garumā, veic karstā asfalta profila labošanu un izlīdzinošās kārtas būvniecību, vienkāršu virsmas apstrādi un horizontālo apzīmējumu uzklāšanu. Būvdarbus plānots pabeigt septembrī.

Pabeigti darbi arī uz autoceļa Kuldīga–Alsunga–Jūrkalne (P119) posmā no Ēdoles līdz Jūrkalnei (16,440.–39,826. km). Tur plānots atcelt visus satiksmes ierobežojumus. Posmā veikta asfalta izlīdzinošās kārtas izbūve ar sekojošu virsmas apstrādi. Pārbūvētas četras autobusu pieturvietas, Ēdolē un Alsungā atjaunoti ietvju posmi. Būvdarbus veica SIA *Saldus ceļinieks*, to līgumcena ir 2,237 miljoni eiro (ar PVN), ko sedz valsts budžets.

Lāsma Reimane, Antras Grīnbergas foto

Pārbaudīs uz ielas

No šodienas, 2. septembra, mainīts Ceļu satiksmes drošības direkcijas (CSDD) B kategorijas vadīšanas eksāmens.

Turpmāk figūras *Braukšanas uzsākšana augšupceļā* un *Apgriešanās braukšanai pretējā virzienā* būs jāizpilda satiksmē un tiks iekļautas kopējā eksāmena novērtējumā. Līdz šim tas darīts slēgtā laukumā. Šie elementi netiks speciāli izdalīti: braucot pa šauru ceļu, eksāmena kārtotājam, nekavējot satiksmi, raiti jāapgriežas pretējā virzienā, izmantojot atpakaļgaitu. Tāpat maršrutā tiks iekļauta vieta ar kāpumu, kur topošajam autovadītājam, netraucējot satiksmi, būs jāsāk kustība augšupceļā. Izmaiņas ieviestas tāpēc, lai jau eksāmenā pārādītu prasmes reālā satiksmē.

Pēc CSDD statistikas, B kategorijas vadītāja eksāmenu pirmajā reizē nokārto ap 44% kursantu, savukārt eksāmenu figūru laukumā – 90% topošo vadītāju.

Daina Tāfelberga

Piešķir stipendiju topošajai bioloģijas skolotājai

Kuldīgas novada pašvaldības stipendija piešķirta Liepājas Universitātes 4. kursa studentei Laurai Šternbergai, tā lēma Kuldīgas novada domes deputāti 29. augusta sēdē.

Kopumā tika saņemti četri pieteikumi, taču tikai viens atbilda saistošajos noteikumos izvirzītajiem kritērijiem.

L.Šternberga apgūst pamatizglītības skolotājas specialitāti ar tiesībām mācīt bioloģiju 7.–9. klasei. Šī ir pirmā stipendija jaunajā programmā, kas izveidota, lai piesaistītu jaunos speciālistus novadam vajadzīgajās nozarēs.

L.Šternberga stipendiju saņems 50% apmērā no valstī noteiktās minimālās mēneša darba algas. Pašvaldības izglītības nodaļai uzdots sadarbībā ar novada skolu vadītājiem plānot stipendiātei darba vietu pēc studiju pabeigšanas.

Saistošie noteikumi *Par Kuldīgas novada pašvaldības stipendiju piešķiršanas kārtību* tika apstiprināti pavasarī. Stipendiju programmā uz pašvaldības atbalstu var pretendēt studenti no 3. līdz 6. kursam, kuri studē kādā no pašvaldības noteiktajām atbalstāmajām specialitātēm: anesteziologs-reanimatologs, gine-

kologs-dzemdību speciālists, pediatrs/neonatologs, internists, fizikālās un rehabilitācijas medicīnas ārsts, medicīnas māsa (jebkurā specialitātē), ķīmijas skolotājs, programmēšanas skolotājs, fizikas skolotājs, bioloģijas skolotājs. Saistošie noteikumi par stipendiju piešķiršanas kārtību un nosacījumiem publicēti pašvaldības mājaslapā: www.kuldiga.lv.

Domes sēdē pašvaldības vadītājas vietnieks Viktors Gotfrīdsons izteicās, ka pieteikšanās veselības aprūpes specialitātēs varētu tikt izsludināta atkārtoti.

Iveta Grīniņa

Pirmoreiz cīnās par Egusa kausu

Biedrība Eguss augusta nogalē Snēpelē rīkoja jāšanas sporta sacensības šķēršļu pārvarēšanā jeb konkūrā, un pirmais Egusa kauss aizceļoja uz Ventspils jātnieku sporta klubu. Biedrības vadītāja Ilonda Reita atklāja, ka turpmāk sacensības augustā notiks katru gadu. Tās sarīkotas ar Latvijas Jātnieku federācijas (LJF) atbalstu.

DAUDZ VIESU KOMANDU

Snēpeles pagasta Luniņos ierīkots jāšanas sporta treniņu un sacensību laukums. Piedalījās ap 30 jātnieku no Ventspils, no Liepājas kluba Atvases, Tērvetes Ķirpju staļļiem, Spāres Potenciāla, Saldus jāšanas sporta skolas, zemnieku saimniecības Sildegas no Ventspils novada un sacīkšu organizatoru biedrības Eguss. Maršrutus veidojis LJF viceprezidents Dainis Līvmanis, kurš tiesā pat Pasaules kausa izcīņu. Galvenais tiesnesis – nacionālās kategorijas tiesnesis Jānis Ramiņš. Sacensības finansiāli atbalstījusi Kuldīgas novada sporta skola, apskaņošanā un citos darbos palīdzējusi pagasta pārvalde, bija sponsoru balvas.

TRĪS MARŠRUTI

Maršruti bija piemēroti dažādam sagatavotības līmenim. Pašiem jaunākajiem – vadības maršruts, tajā dalībnieki rādīja prasmi un veiklību vadīt zirgu soļos, rikšos un lēkšos, izpildot dažādus

Jāšanas sacīkstēs Snēpelē – pirmā „Egusa” kausa izcīņas laureātes: Keita Panova ar Floresu (Eguss), Sigita Rāte ar Kalveho (Liepājas Atvases) un Marta Ovčiņņikova ar Vankuveru (Ventspils).

elementus. Otrajā šķēršļu augstums bija 65–70 cm. Piedalījās tie jātnieki vai zirgi, kuri nav startējuši maršrutos ar 100 cm un augstākiem šķēršļiem. Sacensībās ir laika norma – 350 m minūtē, kas tiek dēvēta par ideālo laiku. Šajā maršrutā 1. vieta Kristai Kvierei ar zirgu Amadoru no Sildegām. Trešais bija klasiskais maršruts ar 85–90 cm augstiem šķēršļiem. Tajā 1. vietu ieguvusi Marta Ovčiņņikova ar Vankuveru no Ventspils.

LABI STARTĒ ARĪ MĀJINIECE

Egusa kausa izcīņa notikusi galvenajā – akumulācijas – maršrutā ar 100 cm augstiem šķēršļiem un džokeri jeb izvēles šķērslī līdz 110 cm. 1. vietā M.Ovčiņņikova ar Vankuveru, otrā bija Sigita Rāte ar zirgu Kalveho no kluba Atvases, trešā – Keita Panova ar Floresu no Egusa. I.Reita uzsvēra, ka Keita ar šo zirgu maršrutā ar 100 cm augstiem šķēršļiem startējusi pirmo reizi.

Iveta Grīniņa

Spēle Hei, mosties! – rīcība pret vardarbību

Vecāki, skolotāji, sociālie darbinieki un ārpusskolas pedagogi aicināti bērniem un jauniešiem piedāvāt izglītojošu spēli *Hei, mosties!*, kas veido izpratni par vardarbību, mudina nevis par to klusēt, bet rīkoties, lai sevi un apkārtējos pasargātu no ļaunprātīgas rīcības.

Spēle radīta Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas (VBTAI) projektā *Atbalsta sistēmas pilnveide bērniem ar saskarsmes grūtībām, uzvedības traucējumiem un vardarbību ģimenē*, un to atbalstījis Eiropas Sociālais fonds.

Virtuālajā vidē bērns apgūst tādas uzvedības modeļus, kādus, iespējams, mājās nemaz neredz, skaidro projekta konsultants bērnu tiesību aizsardzībā Jānis Pāvulēns. „Lielu daļu vardarbības bērni un jaunieši piedzīvo ģimenē. Tur viņi pakāpeniski apgūst upura lomu un var neapzināti provocēt citu (vienaudžu) agresivitāti pret sevi. Diemžēl šādos gadījumos ģimenē apgūt citu uzvedību ir gandrīz neiespējami.

Identificējoties ar spēles varoņiem, bērni un jaunieši var izmēģināt atšķirīgus uzvedības un saskarsmes modeļus, piedzīvot to sekas un paplašināt izpratni par to priekšrocībām un trūkumiem, lai lietderīgākos izmantotu reālos apstākļos – attiecībās ar vecākiem, radniekiem, vienaudžiem.”

Spēle draudzīgā veidā izglīto bērnu tādos jautājumos, kas saistīti ar emocionālo un fizisko drošību ģimenē. Ikdieniskās situācijās var attīstīt prasmi apzīt vardarbības pazīmes, uzzināt, kur

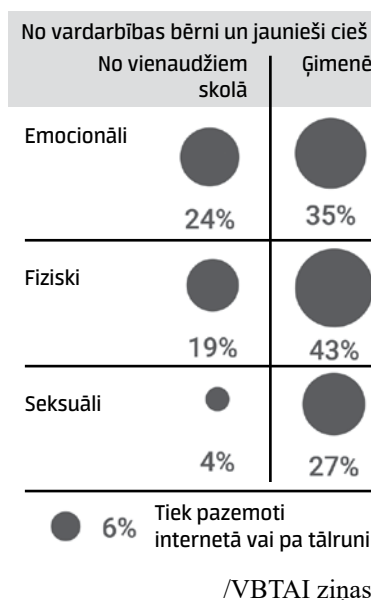
lūgt palīdzību. Spēles nolūks ir veicināt arī plašākas sabiedrības izpratni par vardarbību ģimenē, pazīt to un iegūt informāciju par iespējamo rīcību.

Hei, mosties! jau guvusi popularitāti gan bērnu, gan jauniešu vidū. VBTAI konsultatīvās nodaļas vadītāja Inga Millere: „Jaunieši, kuri spēli izmēģinājuši, augstu vērtē tajā ietvertās izvēles iespējas un atzīst, ka iekļauts „parasta skolēna ikdienas stāsts”, tā palīdz „iemācīties veidot attiecības ar vecākiem”, „atgādina par pienākumiem ģimenē”. Arī vecāki un profesionāļi atzīst, ka tā liek pārdomāt attiecības ģimenē un palīdz bērniem un jauniešiem labāk izprast.” VBTAI priekšnieces vietniece Liene Kauliņa-Bandere uzsver: vardarbības rādītāji joprojām saglabājas augsti, tāpēc bērnu tiesību aizsardzībā tas ir viens no aktuālākajiem jautājumiem.

Individuālās un grupu nodarbībās spēli var iekļaut gan klašu audzinātāji (piemēram, klases stundā par mikrovidi ģimenē), gan izglītības iestādes atbalsta personāls, gan skolotāji, piemēram, sociālās un pilsoniskās jomas mācību priekšmetos, informē *JUMP Studio* projektu vadītāja Linda Pūle.

Sagatavoja **Dina Porīņa**

Pēdējos desmit mēnešos bērni un pusaudži ziņojuši par vardarbību:

Spēle atrodama elektronisko lietotņu veikalos *Google Play* un *Apple Store*, kā arī VBTAI mājaslapā: www.bti.gov.lv/lat/esf_projekts_/mosties.

Piešķir papildu naudu

Kuldīgas novada dome vairākām skolām papildu naudu atvēlējusi no budžeta neparedzētiem gadījumiem.

Vārmes pamatskolai 1008 eiro vajadzīgi aukstuma iekārtas iegādei. Z.A.Meierovica Kabiles pamatskolai – ugunsdrošības signalizācijai – 536 eiro, jumta un fasādes remontam – 2095 eiro. Turlavas pamatskolai 2716 eiro vajadzīgi grīdas remontam.

Vilgāles pamatskolai papildu nauda nepieciešama, lai turpinātu ceļu uz Montessori mācību veidu. Skolotāju kursiem vajadzīgi 5740 eiro, programmas materiālu iegādei – 7136 eiro, pirmsskolas bērnu mēbelēm – 3382 eiro. Pirmsskolas grupas tiek pārceltas uz izremontētām telpām skolas lielajā ēkā.

Finanšu komitejas sēdē diskusija izvērtās par naudu Vilgāles skolai. Deputāte Brigita Freija šaubījās, vai tik lieli ieguldījumi ir lietderīgi. Izglītības nodaļas vadītāja Santa Dubure izteicās, ka piedāvāt jaunu mācību formu ir veids, kā skolu noturēt, un ka tas vienmēr ir risks: „Deputāti par to lēmuši, process sācies, un tagad no šīs ieceres nevaram atteikties. Materiāli tiks sagādāti, un zudībā nekas neies.” Deputāti ieteica: vajadzīga garantija, ka skolotāji, kuri par budžeta naudu būs mācījušies dārgosursos, neaiziet strādāt kaut kur citur.

S.Dubure piebilda, ka savukārt skolēni mācīsies pēc tādas pašas programmas kā citās skolās, tikai metodes būs atšķirīgas. Jaunā mācību forma jau šogad tiks daļēji ieviesta pirmsskolas grupās, nākamgad – jaunākajās klasēs. Šogad Vilgālē mācīsies 40 pirmsskolas bērnu. No 2021. gada skolā būs sešas klases.

Iveta Grīniņa

Ražas laiks turpinās

Inguna Spulieniece
Lāsmas Reimanes un Antras Grīnbergas foto

Lai arī dienas vēl gana siltas, augusta beigās un septembrī drēgnie vakari atgādina, ka rudens nav aiz kalniem, tādēļ jādomā par ražas novākšanu, bet lēnām arī jāsāk dārzus gatavot ziemas mieram.

SAKŅU DĀRZĀ

Pirms salnām vajadzētu novākt vēl atlikušos **zirņus, pupiņas un kabačus**. Noteikti pirms tam novācami **ķirbji**. Tos novieto siltā telpā, lai aprētojas sīkas skrabiņas, un uzglabā vēsākā vietā. Ķirbi noliek uz tiem sāniem, uz kā tas audzis, un bez vajadzības nekustina.

Pāris nedēļu pirms **kartupeļu** noņemšanas nopļauj lakstus. Pēc novākšanas kartupeļus vēl apzāvē un nobriedina siltākās telpās. Pēc tam pakāpeniski atdzesē un pārvieto uz vēsākām telpām uzglabāšanai. Optimāla glabāšanas temperatūra ir no +2° līdz +6° C.

Kamēr augsne nav atdzisusi, novāc **burkānus un galda bietes**. Bietes uzglabā kopā ar kartupeļiem, bet burkāniem labāka kompānija ir kāposti. Ja nav pieejamas atsevišķas telpas, galvenais noteikums ir sakņaugus neglabāt kopā ar āboliem.

Septembrī novāc arī **kāļus, rutkus, selerijas, sakņu pētersīļus**, mēneša beigās sāk vākt **kāpostus**.

Tukšajās dārza vietās sēj **zaļmēslojumu**, kas augsni ne tikai bagātina ar organiskajām vielām, bet arī to atveseļo. Sēj zirņus, pupas, āboliņu, lapu sinepes, eļļas rutkus, griķus, auzas. Rudzus sēj rudenī, bet zemē iestrādā pavasarī.

AUGĻU DĀRZĀ

Vēl var stādīt **zemenes**. Septembra otrajā pusē – **krūmogulājus**. Rudenī noteikti vajadzētu stādīt **upenes, jāņogas, ērkšķogas, kazenes un avenes** (izņemot **rudens avenes**), arī **ābeles un bumbieres**, bet ķiršu un plūmju dēstīšanu labāk atlikt uz pavasarī.

Krūmogulājiem izgriez sīkos, kropļos un pavisam vecos dzinumus. Apdobs uztur tīras no nezālēm un uzirdina, bet rudens otrajā pusē mulcē, lai izvairītos no tā, ka sniega trūkuma dēļ kailsalā iet bojā sīkās saknītes.

Ap **augļu kokiem** nolasa bojātos un slimos augļus. Laikus vāc plūmju, ābeļu un bumbieru ražu. Pārāk ilgi zaros atstāta vai neretināta un pārbagāta raža samazina ogļhidrātu uzkrāšanos saknēs un novājina kokus.

ZĀLIENS

Tas ar pļaušanu vēl jāuztur formā, kaut gan pļauj retāk. Lai tas labāk sagatavotos ziemai, pēdējoreiz mēslo ar fosfora un kālija mēslojumu. To var vertikulēt, bet var arī vienkārši iztīrīt, kārtīgi nogrābjot.

LASĪTĀJS JAUTĀ

Par rozēm

Rozēm izveidojušies dīvaini bumbuļi. No kā tie varētu būt?

Dārzniecība Rūta Valtere pārliecināta, ka tie ir rožu sūnveida panglapsenes kaitējumi. Līdzīgus, bet mazākus uz ozolu un kļavu lapām veidojot pangodiņi. Tie ir reti kaitēkļi, kas augu nenogalinās. Iespējams, ka nākamgad kukainis jau būs citur, tomēr dārzniecība iesaka panglapsenes bojātos ziedus nogriezt un sadedzināt.

KOŠUMDĀRZĀ

Jāpadomā, kā daudzgadīgos augus sagatavot **ziemošanai**; ja vajag, stādījumi jāpārveido un jāuzlabo. Savlaikus jāatbrīvojas no **kaitēkļiem un nezālēm**, ziemcietēm jānogriež vecās ziedkopas, ja vien tās nevēlas saglabāt kā dekoratīvu akcentu ziemā. Apgriež rudens pusē noziedējušos krūmus un parūpējas par tīrām apdabēm. Ja rudens ir saulains un sauss, augus noteikti laista. Īpaši mūžzaļajiem augiem un rododendriem tas nodrošinās labāku ziemcietību.

Viengadīgās vasaras puķes, kas vēl zied, joprojām mēslo, izgriez noziedējušos ziedus. Daudzgadīgās vasaras puķes apgriez spēcīgi un novieto ziemošanai piemērotās telpās. Ja gaidāms sals, uz siltākām vietām pārvieto neizdziedējušās mārtiņrozes, bet pēc salnām norok dālijas un kannas, vasarā ziedošās **sīpolpuķes**.

Stāda divgadīgās puķes un sīpolpuķes: krokusus, narcises, muskares, fritilārijas u.c. Ja nepieciešams, sadala un pārstāda pārāk biezi saaugušās ziemcietes, kas zied pavasarī un vasaras sākumā. Stāda skujkokus un krūmus, kā arī košumkrūmus, bet no septembra otrās puses – arī lapu koku un krūmu kailsakņus. Septembrī var pārstādīt arī vecākas rozes, kas līdzšinējā vietā īsti neiederas.

SILTUMNĪCĀ

Septembra sākumā siltumnīcās vēl vāc gurķus, tomātus un baklažānus. Mēneša otrajā pusē noražojušo dārzena atliekas no siltumnīcas izvāc. Tad uz siltumnīcām aizceļo **garšaugu ceri** – pētersīļi, selerijas un citi, kā arī neizdziedējušās mārtiņrozes.

TELPĀS

Kad ziedēšanas krāšņumu zaudē uz verandām un ziemas dārziem pārvietotās **daudzgadīgās vasaras puķes** – enģeļtaures, balzamīnes, pelargonijas, tās apgriez, samazina laistīšanu un ļauj vēsās telpās atpūsties. Begonijas pakāpeniski pārtrauc laistīt, līdz sulīgie dzinumi nokalst, bet gumus uzglabā labi vedināmā telpā līdz februārim, martam.

Podiņos stāda uzziudināšanai paredzētās hiacintes, veido sīko sīpolpuķīšu kompozīcijas. Lai sīpoli apsākotos uz trim četriem mēnešiem, podiņus novieto zemā temperatūrā (ne vairāk kā +9°C) un raugās, lai tie visu laiku būtu vienmērīgi mitri.

Par agavi

Agavi, kas istabā auga podiņā, šovasar iestādījām dobē, jo tā izaugusi diezgan liela. Vai ir kādas cerības to pārzīmināt ārā vai siltumnīcā?

R. Valtere ir pilnīgi droša, ka mūsu klimatā tas nav iespējams ne ar agavēm, ne alvejām. „Agave ir sukulents, un tās lapām vajag gaismu, tādēļ augu nedrīkst segt, bet žeļeja lapās sasals pie pirmajiem sala grādiem. Var podiņā iestādīt kādu lielās agaves bērnu un ar veco augu paeksperimentēt.” Ja tas izdosies, dārzniecība lūdz viņai to izstāstīt.

Rudens mēslošana

Kas rudenī jā mēslo? Kā to darīt pareizi? Par to interesējas Kurzemnieka lasītāji.

Speciālisti uzsver, ka rudens mēslošana ir labs veids, kā palīdzēt augiem sagatavoties ziemai. Tos, kurus nes telpās, mēslo bez izmaiņām.

Galvenās rudens mēslojuma sastāvdaļas ir fosfors un kālijs. Kālijs augus stiprina un uzlabo ziemcietību, bet fosfors palīdz pienācīgi sagatavoties nākamajam gadam, spēcīnnot sakņu sistēmu un veicinot ziedpumpuru veidošanos.

Vienkāršākais un lētākais veids – nopirkt lielo iepakojumu ar kādu no universālajiem rudens mēslojumiem. Tas derēs kokiem, krūmiem (dekoratīvajiem un ražojošajiem), ziemcietēm un arī mauriņam. To var uzbērt arī skābummīļiem (rododendriem, krūmmellenēm u.c.) un skujeņiem.

Mēslojumu katram augam dozē atsevišķi. Jaunam un mazam kokam vai krūmam pietiks ar vienu sauju. Taču vidēji lielai plūmei nepieciešamas aptuveni sešas lielas sauvas mēslojuma. Ja ap kociņu aug zālīte, kas paņems savu tiesu, devu palielina. Mauriņam dod 25 g uz 1 m².

Vēlā rudenī kaulēņiem noteikti jādod dolomītmilti.

Mēslojumu ap augiem kaisa vainaga robežās (tik plaša ir sakņu sistēma).

Ja mitruma vēl maz, rudens mēslojumu dod šķidrā veidā, piemēram, izvēloties ūdenī šķīstošo *Kristalonu*.

Granulēto mēslojumu noteikti ierušina augsnē. Ja tas paliks uz augsnes un nebūs pamatīga lietus, augi nekādas barības vielas nesaņems. Vienkārši apbērt ap augiem var tikai tad, ja iestājies lietus periods.

Kūtsmēslus tagad nedod – tos varēs ierakt vēlāk, kad veģetācija būs beigusies.

Vasaras puķes podos mēslo tikpat cītīgi kā līdz šim, jo tām kupli jāzied līdz salam.

Par puvi

Šogad ļoti pūst āboli un bumbieri, pat kokā. Vai tagad var kaut ko darīt, lai pasargātu nākamā gada ražu? Arī lilijām pūst laksti.

Agronoms Guntis Kormis iesaka rudenī pēc ražas noņemšanas vai pavasarī kokus nomiglot ar vara vitriolu vai 5% karbamīdu. Sapuvušie āboli no dārza jāizvāc. Tos var ierakt zemē, bet kompostā likt nevajadzētu.

Liliju laksti pūst tāpēc, ka ir biežs lietus un mitrs gaiss. Tas veicina pelēko puvi. G.Kormis iesaka novākt tikai lapu nedzīvās daļas, bet zaļās saglabāt, lai ražotu barības vielas nākamajam gadam.

Par nopļautu zāli

Vai rabarberiem un krūmmellenēm drīkst likt virsū nopļautu zāli?

G.Kormis uzskata, ka to likt uz apdabēm ir pat vēlams: „Pirmkārt, neaugs nezāles, otrkārt, zāle dos mēslojumu.”

Jaunietis ir pasaules atklājējs

Radoši, domājoši, jautri, gatavi izaicinājumiem – tā par sevi saka Kuldīgas novada bērnu un jauniešu centra (BJC) darbinieki. Pavisam viņu ir ap 60.

Jaunais mācību gads sākas ne tikai skolēniem un skolotājiem, bet arī pulciņu vadītājiem un citiem, kuri strādā ar jauniešiem. Tāpēc devāmies pie BJC kolektīva, kas atbildēja uz trim jautājumiem.

Ar ko mūsdienu jaunietis atšķiras no tā, kāds/kāda tajā vecumā bijī tu?

Darbinieki stāsta, ka tagad jaunieši ir aktīvāki, vairāk zināt gribi. Mūsdienās ir daudz vairāk iespēju, piemēram, piedalīties starptautiskās programmās, ceļot, apmeklēt pasākumus un pulciņus. Agrāk jaunieši pieaugušos cienījuši, izrādījuši lielāku bijību, bijuši arī spēcīgāki, izturīgāki, tā uzskata vairāki BJC strādājošie.

Teātra studijas horeogrāfe Baiba Rozevska: „Jaunieši nebaidās paust savu viedokli.”

BJC direktore Inese Astaševska: „Kad es augu, jaunieši bija gatavi darboties brīvprātīgi, tagad viņi jāpaskubina, jāparāda īstais ceļš.”

Direktores vietniece Inta Brasle: „Kādreiz jaunietis kaut ko darīja arī pienākuma pēc, jo skolotājs lika. Tagad dara tikai to, kas šķiet interesants.”

Jaunatnes lietu speciāliste Ieva Kaltņiece: „Mūsdienu jaunietis tendēts uz dažādiem gadžetiem.”

Pulciņa vadītāja Inga Vīksna: „Jaunieši ir tieši tādi paši kā pirms 20, 30, 40 gadiem. Problēmas ir tādas pašas, tikai viņi dzīvo citā vidē, un viņiem ir citas iespējas. Informāciju var iegūt ātrāk, varbūt kvalitatīvāku, bet ne vienmēr. Kad es biju jaunie, lai pieteiktu tālsarunu, vajadzēja iet līdz telefonu centrālei pastā. Tagad centrāle mums katram kabatā.”

Pulciņu vadītāja Inga Zelcere: „Es biju uzņēmīga, darbīga, mana dzīve bija interesanta. Arī tagad ir grupa jauniešu, kas tā dzīvo.”

Projektu un attīstības speciālists Toms Girvaitis: „Jaunietis ir pasaules atklājējs, kas grib gāzt kalnus. Manuprāt, viņiem būtu jāapvienojas un vienam otru jāatbalsta – mēs kādreiz tā darījām.”

Pulciņa vadītājs Viktors Filippovs: „Manā jaunībā nevarējām kādam piezvanīt un pasūdzēties. Par piezīmi bija liels skandāls mājās.” Skaņotājs Edmunds Skujāns: „Es biju tāds, kurš visu laiku prasīja: „Kāda jēga?” Man bija svarīgi saprast, kāpēc to darīt, un tā ir arī tagad.”

Jaunumi

- BJC var apmeklēt dažādus pulciņus – kopā 187 grupas. Šajā mācību gadā jaunums būs *Lego* robotika, kodēšanas pasaule jeb programmēšana, sporta dejas, klasiskās dejas, teātra cīņa, nodarbība jaunajām māmiņām līdz 25 gadiem, dažādu rokdarbu pulciņš.
- 7. septembrī BJC būs atvērta durvju diena.

Vieno svētki

BJC kolektīva tradīcija ir kopā svinēt svētkus. Pasākumi parasti sākas ar sēdi, pēc tam ir neoficiālā daļa. Šeit darbiniekiem patīk pārsteigumi un spontānas idejas. Vienmēr tiek svinētas kolēģu dzimšanas dienas. Kad kļūst garlaicīgi, kāds izdomā atraktīvu pasākumu. Piemēram, otrdienas plānošanas ne vienmēr notiek BJC – tās notikušas arī mežā vai 1905. gada parkā.

Kādi ir izaicinājumi darbā ar jauniešiem?

Lielākais esot jauniešu mērķauditoriju iepazīt, pieņemt, saprast, sasniegt viņiem saprotamā un uzrunājošā veidā. I.Astaševska: „Ļoti bieži viņi nespēj formulēt, ko paši grib. Ir viegli ar viņiem sabojāt attiecības.”

Karjeras un audzināšanas speciāliste Līga Kovaļeva: „Jāiet pie viņiem tādām, kāds esi, nedrīkst tēlot.”

I.Brasle: „Atrast interesantas metodes, jo, ja viņiem kaut kas nepatīk, viņi vienkārši aizies. Jauniešu periods visos laikos bijis grūts salīdzinājumā ar bērniem un pieaugušajiem, bet kopīga valoda jāatrod.”

Ansambļu *Putas* un *Putiņas* skolotāja Amanda Gertnere: „Izaicinājums ir jaunietim motivēt tālākejošiem mērķiem.”

Organizatore Agate Ūdre: „Būt draugam. Dzirdēt, ko jaunieši saka.”

B.Rozevska: „Jāmācās viņus cienīt, jo viņi vairs nav bērni.”

I.Vīksna: „Atcerēties savu jaunību, savas izjūtas un problēmas.”

V.Filippovs: „Nodot visas zināšanas. Nevaru iedomāties, ko jaunieši darīs tad, ja nākotnē kaut kas nobruks, piemēram, pazudīs elektrība. Viņiem jāamācās tehniku salabot.”

Teātra pulciņa režisore Gunta Krauze: „Nedrīkst novecot.”

Kādus redzat jauniešus pēc desmit gadiem?

I.Astaševska: „Mūsu novadā viņi būs mērķtiecīgi, ar skaidru redzējumu un mobili.”

I.Kaltņiece: „Ar augsti attīstītu spēju pielāgoties situācijai, izmantot tehnoloģijas, vēl vairāk un ātrāk apgūs visu jauno.”

L.Kovaļeva: „Tehnoloģijas attīstīs katru mēnesi. Kas vēl būs pēc desmit gadiem? Varbūt uz darbu lidosim ar helikopteru.”

T.Girvaitis: „Varbūt būs pieņemti droni un varēsīm no skolas uz mājām lidināties?”

A.Ūdre: „Domāju, ka jaunieši kļūs veselīgāki.”

Jaunatnes darbinieks Adrians Dravnieks: „Jaunietis varētu būt tāds, kurš guļ mājās, viņam ir māj-mācība, viņš darbojas ar savu planšeti. Robots atnes ēdienu, aizved uz dušu. Princīpā viņš tikai guļ un aptaukojas. Bet ļoti ceru, ka tā nenotiks.”

Apkopēja Ina Dīriņa: „Dzīve iet pa spirāli, tāpēc domāju, ka jaunietis būs kustīgs, priecāsies par dzīvi un baudīs to.”

V.Filippovs: „Neko paredzēt nevar, bet domāju, ka būs sliktāk, ja viņi nekļūs aktīvāki un ēdīs neveselīgi.”

I.Zelcere: „Ceru, ka telefonus cilvēki noliks malā, lai attīstītu dzīvo komunikāciju un to uzskatīs par vērtību.”

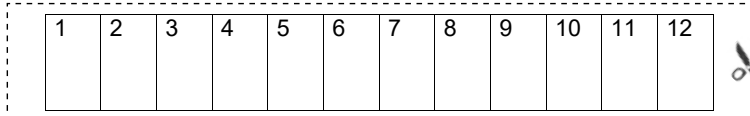
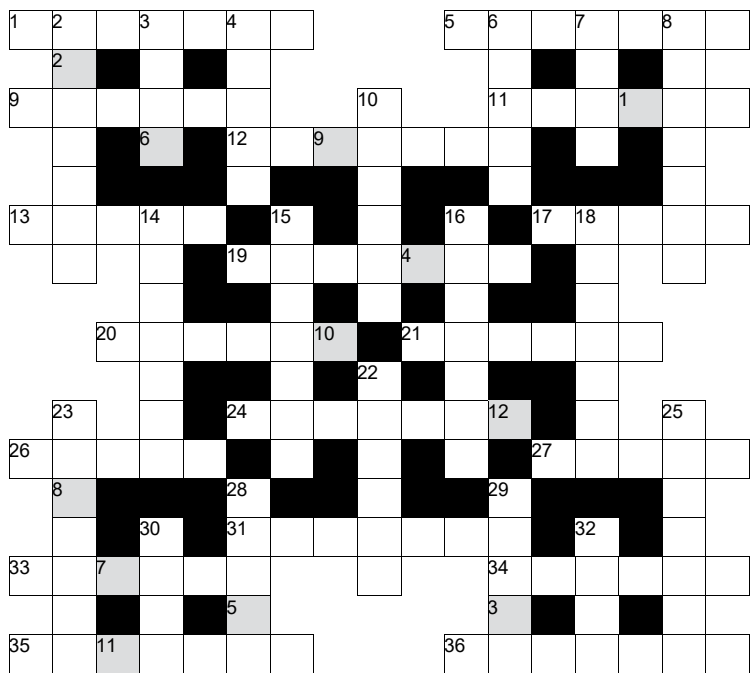
E.Skujāns: „Žēl, ka desmit jaunieši sēž vienā telpā, bet viens uz otru neskatās – skatās telefonos. Ceru, ka tas pāries kā daudzas modes lietas.”

Daļa no Kuldīgas novada bērnu un jauniešu centra darbiniekiem: (1. rindā) projektu un attīstības speciālists Toms Girvaitis, direktores vietniece Inta Brasle, pasākumu organizatore Agate Ūdre, (2. rindā) jaunatnes lietu speciāliste Ieva Kaltņiece, direktore Inese Astaševska, karjeras un audzināšanas speciāliste Līga Kovaļeva, (3. rindā) dežurante, apkopēja Brigita Bernane, pulciņa vadītāja Amanda Gertnere, teātra horeogrāfe Baiba Rozevska, (4. rindā) apkopēja Ina Dīriņa, pulciņa vadītāja Ieva Misāne, (5. rindā) pulciņu vadītāji Inga Vīksna, Viktors Filippovs un Inga Zelcere, (aizmugurē) jaunatnes darbinieks Adrians Dravnieks.

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Veidojusi Agita Leontjeva.

Risinājumu gaidām līdz 4. septembrim.

Horizontāli: 1. Laimes, likteņa un veiksmes dieviete romiešu mitoloģijā. 5. Īss trīsšķautņņ vai četršķautņņ duncis. 9. Viengadīgs dārzenis ar dzelteniem ziediem, lieliem apaļiem, ovāliem vai iegareniem augļiem, ložņājošu stublāju un lielām lapām. 11. Amerikāņu režisors, kinoproducents, scenāriju autors (1944). 12. Jūdaisma reliģisko, filozofisko, ētisko, tiesisko, sadzīves priekšrakstu, mācību krājums. 13. Augstākās aristokrātijas tituls vai militārais rangs islāma valstīs. 17. Augstākais dievs seno indiešu mitoloģijā. 19. Sena zelta monēta Spānijā, Francijā, Itālijā, Vācijā un citās zemēs. 20. Seno romiešu dievības, kas sargā ģimeni un mājas pavardu. 21. Trimdas latviešu dziedātājs un dziesmu autors (1931). 24. Eritrocītu vai hemoglobīna daudzuma samazināšanās asinīs. 26. Redzamās gaismas noteikta garuma viļņu izraisīta redzes sajūta, uztvere. 27. Pilsoņu īpašuma periodiska novērtēšana viņu iedalīšanai attiecīgās nodokļu maksātāju grupās Senajā Romā. 31. Iegrimšanas dziļums kuģim, laivai. 33. Patoloģiska aukstuma sajūta. 34. Latviešu aktieris, režisors (1950). 35. Minerālu masa, ko gatavo no īpašām māla šķirnēm ar ģipša un citu vielu piejaukumu un izmanto keramikā. 36. Divgalvainais augšdelma muskulis.

Vertikāli: 2. Figūriņas dzīvojamo telpu rotāšanai Japānā. 3. Sīknauda Botsvānas Republikā. 4. Priekšmetu kopums, kas ir sakārtots, savienots nešanai. 6. Novada centrs Kurzemē. 7. Biržas darījumos ar vērtspapīriem – noteikums, ka par pirktajiem/pārdotajiem vērtspapīriem jānorēķinās turpat biržā. 8. Elektromēraparāts vairāku elektrisko lielumu mērīšanai. 10. Īpaši kausēta stikla nelielu, necaurspīdīgu, krāsainu gabalu kopums, ko izmanto mozaikas veidošanā. 14. Garantijas raksts, ko kravas nosūtītājs izsniedz kuģa kapteinim. 15. Metāla kapsula, kas pildīta ar sprāgstvielu pulvera lādīņa aizdedzināšanai. 16. Nepareizā īstenības uztverē radies priekšstats. 18. Neatbilstība kādām normām, prasībām. 22. Olveida trauks ar divām osām, paplatu kaklu un masīvu kāju Senajā Grieķijā. 23. Astronomijas aizgādne sengrieķu mitoloģijā. 25. Auglības, vēlāk arī mirušo valstības dievs seno ēģiptiešu mitoloģijā. 28. Apdzīvota lauku vieta ar koncentrētu apbūvi, kurā ir pastāvīgie iedzīvotāji. 29. Skarabejs – seno ēģiptiešu dievišķā vabole, atdzimšanas un nemirstības simbols. 30. Viengadīgs tauriņziežu dzimtas lakstaug ar zarainiem, dažkārt vijīgiem stumbriem un augli – pāksti, kurā ir plakanas vai lodveida sēklas. 32. Sēklis, kas sākas tieši no ūdenstilpes krasta.

Pareizā atbilde: **AKSELBANTES** (karavīriem, galvenokārt virsniekiem, pie pleca piestiprināti auklu vijumi ar metāla uzgaļiem).

Atbildes. **Horizontāli:** 1. Laminēt. 6. Kalniņš. 10. Opera. 11. Golfs. 13. Steki. 15. Dekrēti. 16. Titrs. 17. Īriss. 18. Siens. 19. Asfalts. 23. Strats. 25. Kronis. 27. Ironija. 28. Geibls. 30. Nosegt. 31. Treknas. 32. Defilē. 33. Terase. 36. Tiekme. 40. Kores. 43. Rudas. 45. Atika. 46. Balkoni. 47. Kases. 48. Nante. 49. Tubas. 50. Satvars. 51. Etologs. **Vertikāli:** 1. Lignīns. 2. Maldī. 3. Nasks. 4. Totēms. 5. Letīka. 6. Kaltēt. 7. Lasts. 8. Inese. 9. Šķirsts. 12. Feska. 14. Tritons. 19. Asistēt. 20. Florete. 21. Laipnas. 22. Skanste. 24. Trese. 26. Ilgas. 29. Brikete. 32. Dekokts. 34. Rauna. 35. Ekscess. 37. Imants. 38. Kebabs. 39. Melase. 41. Rasēt. 42. Sīsla. 43. Rondo. 44. Dingo.

Pareizi atbildējuši: Vilnis Bēniņš, Bruno Mekšs, Gunta Vāciete, Velta Višņevska, Ojārs Silkans. Pēc balvas redakcijā gaidām **Bruno Mekšu**. Atminējumu, izgrieztu no laikraksta (ne kopētu), sūtīt uz redakciju *Krustvārdu mīklu konkursam, Kurzemieks*, 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai iemetiet redakcijas vēstuļu kastītē!

Septembra uzvarētājam dāvana gādāta sadarbībā ar salonveikalu Akcent's.

MANA AIZRAUŠANĀS

Fotografēt ir izpaust emocijas

„Man šķiet, ka māksla palīdz. Kad mani nesaprot, kad jūtos citādāka un nav, ar ko parunāt, meklēju veidu, kā savas emocijas izpaust, un esmu atradusi fotografēšanu,” saka Sindija Rudzika. Viņa dzīvo Pelčos un mācās Kuldīgas vakarskolas 9. klasē.

Vaļasprieki meitenei ir vairāki – viņa darbojas Zemessardzē, dzied jauniešu korī *Lai top!* un fotografē. Nesen Kuldīgā beigusi Jauno talantu skolu, kuras noslēgumā izstādē darbus parādījusi plašākai sabiedrībai.

ĻAUJ VAĻU FANTĀZIJAI

„Bērnībā man padevās zīmēšana, skolā braucu uz olimpiādēm. Arī mūzika ļoti patīk – lai kur es ietu, man līdzī ir austiņas, kurās to klausos. Pirmajās klasēs, dusmojoties uz skolotājiem, rakstīju dzejoļus, bet, kad kļuva pieaugusi, sapratu, ka citu viedoklis cilvēkiem nemaz nav īpaši svarīgs. Pusaudžu vecums man bija diezgan sarežģīts – bija periods, kad pati vairs nesapratu, ko domāt. Tad vairs pat vārdi nelīdzēja. Nemācēju savas emocijas saprast un izstāstīt.

Bet fotogrāfijā nekas konkrēts nav jāpasaka – tā bez vārdiem visu parāda, un tajā katrs redz kaut ko savu, ar ko tas viņam saistās. Es noteikti nebildēju puķes un saulrietu, bet cenšos lietot fotografēt tā, lai tās izraisītu nekonkrētas emocijas, lai cilvēki, paskatoties uz to, ļautos fantāzijai.”

ISSP IESPAIDĀ

„Fotografēt sāku spontāni, mājās kaut ko ar telefonu – mammu, māsu. Tad Pelčos notika Starptautiskā fotogrāfijas vasaras skola jeb ISSP, un tās dalībniekiem vajadzēja, ko fotografēt. Miestiņš maziņš, un es tajā laikā mājās nesēdēju – kā acis vaļā, tā gāju laukā. Viņi mani nejauši uzrunāja, un es piekritu palīdzēt. Nākamajā gadā viņi piedāvāja vietējiem jauniešiem mācīties fotografēt. Mums bija atsevišķa darbnīca, kurā ar mums strādāja divi latviešu un divi ārzemju fotogrāfi. Viņi mācīja tehniskas lietas un pat uzticēja fotoaparātus.

Sākumā ar draugiem gājām ar domu tikai izklaidēties, pasmieties par to visu, bet, sākot darboties, notika pavisam citādi – man ļoti iepatikās. Agrāk domāju: „Kas tad tur liels? Nospied pogu, un bilde gatava!” Bet, kad pasniedzēji sāka stāstīt, kas ir kas, tas atvēra manu domāšanu, un es visu sāku uztvert ar dziļāku domu,” atzīst S.Rudzika.

Viņasprāt, vislabākās bildes izdevušās laikā, kad pati jutusies slikti: „Manā dzīvē bija tāds briesmīgs laiks – biju ārkārtīgi negatīva un depresīva. Visas bildes drūmas, bet labas. Laikam tāpēc, ka, jo dziļākas emocijas, jo spēcīgāk tās atainojas fotogrāfijā. Tagad jāatzīst, ka jāpiepūlas vairāk, jo esmu kļuvusi ļoti pozitīva un man gribas skaistākas bildes.”

„Nekad neēju ar domu fotografēt, piemēram, vecu māju. Jā, bilde izdosies, bet tajā nebūs dzīvības. Negaidīti nofotografētās ir pilnīgi citādākas – dabiskas. Tā, man šķiet, ir atslēga,” saka jaunā fotogrāfe Sindija Rudzika.

Sindijas fotogrāfija, kurā viņa iemūžinājusi savu māsu.

IZLAUZTIES ĀRPUSĒ

Nesen Sindija pabeigusi Jauno talantu skolu, un izstādē bijusi arī viņas darbi. „Agrāk man nešķīta, ka kaut kas varētu sanākt, bet bija liels pārsteigums, kad mani sāka uzslavēt par labiem darbiem. Kad beidzās ISSP, viens no ārzemju pasniedzējiem pat atsūtīja fotoaparātu. Viņš bija pārliecināts, ka man ir potenciāls, un zināja, ka pati to nenopirkšu. Negribēja, lai izniekoju talantu,” Sindija secina.

Ar fotogrāfijām viņa dalās sociālajā tīklā *Instagram*, kurā ievieto arī pārdošanas bildes. „Tur sāku tās likt pirms diviem gadiem. Tā man šķiet tāpat kā avīze – tāda kā reklāma sev, saviem darbiem. Mana galerija. Tur varu izpausties jebkādā ziņā un pēc manām domām. Jo vairāk es kā māksliniece parādu kaut ko, kas nav parasts un pierasts, jo labāk. Sabiedrības pieņemtās normas – tādas bildes visi rāda, bet reti kurš uzdrošinās parādīt ko citu. Es uzdrošinos, jo mākslai nav robežu – tā pieļauj visu,” pārliecināta Sindija.

Antra Grīnberga Sindijas Rudzikas arhīva un autores foto

VALODNIEKS

Kurzemieka konkursā tiek publicēti izteiceni un jēdzieni. Precīzāko skaidrojumu autori (var pievienot arī piemēru pilnā teikumā) ik pēc trim mēnešiem saņems balviņu.

Ko nozīmē teiciens dziesmiņa nodziedāta?

Atbildes līdz 4. septembra 12.00 sūtīt e-pastā: redakcija@kurzemnieks.lv!

Atbilde.

Teicienu *čūska nedzē! neaizskarta* Ingars Neimanis tulko šādi: „Ar to izsaka brīdinājumu neaizskart cilvēku, kas var kļūt bīstams/ draudīgs sev un apkārtējiem. Teiciens sastopams Frīdriha Šillera lugas *Vilhelms Tells* 1. cēliena 3. skatā, kad Tells saka: „Čūska nedzē! neaizskarta. / Tie beigās taču paši aplūstis, / Kad redzēs zemes mierā paliekam.”

Anita Eglīte papildina, ka par cilvēkiem, kuri aizskarti var kļūt bīstami, mēdz arī teikt: „Neaizskar guļošu suni.”

Konkursu atbalsta *Micrec.lv*

VĒSTURE

Nīkrāce cauri gadsimtiem

2014./2015. mācību gads

LEĻĻU TEĀTRIS NĪKRĀCĒ

Pēc vairāk nekā 60 gadu pārtraukuma Nīkrāces pamatskolā, pateicoties skolotājai Inetai Matsatei- Matsonei, atgriezies leļļu teātra pulciņš. Tas iestudējis Anitas Grīvas lugu *Trīs laimīgi zaķi*. Galvenie varoņi – zaķēns Jancis un vāvere Čirka – dodas tūlumā meklēt laimi, sastopoties ar citiem zvēriņiem un arī bailēm, bet izrādās, ka laime ir tepat, ģimenē.

GRŪTI, BET INTERESANTI

Lelles izgatavoja Ilze Zanerība, skatuvi uztaisīja mājturības skolotājs Aldis Kliemanis, mākonī uzzīmēja vizuālās mākslas skolotāja Maiga Rolava, skatuvi apgleznoja 8. klases skolniece Sorenta Zanerība. Dziesmas dziedāja skolotājas Dace Šķiere un Ņina Puškareva, pie skaņu

pults sēdās 9. klases skolnieks Rainers Jānis Tomanovičs. Pirmizrāde notika 13. februārī skolā, bet 20. februārī Nīkrāces atpūtas centrā izrādi varēja noskatīties visi pārējie pagasta iedzīvotāji.

Pulciņā ir septiņi bērni no 1. līdz 9. klasei. Sākumā pieteicās desmit, bet, redzot, ka jānācās teksti, jābūt pacietīgiem un disciplinētiem, vairāki saprata, ka to nevarēs, tomēr, redzot izrādi, vēlējās atkal atgriezties.

Lai izrāde varētu notikt, daudz palīdzēja skolas direktore un menedžere Anita Sebeža. Skolotāja I.Matsate-Matsone pastāstīja: „Skatītājiem patika. Labu rezultātu varējām sasniegt tāpēc, ka komanda bija super! Kāpēc izvēlējāmies leļļu teātri? Tāpēc, ka bija apnicis skatīt dzejoļus, – gribējās kaut ko jaunu, nebijušu. Lelles uzrunā pārsvarā mazos skatītājus, un bērniem varam daudz ko iemācīt – dzīves vērtības, jēgu, pieklājības normas.”

UZSTĀJAS CIETUMĀ

Tuvojoties Mātes dienai, Nīkrāces skolēni devās uz Ilģuciema sieviešu cietumu, lai ar leļļu teātra izrādi priecētu ieslodzījuma vietā dzīvojošās mātes un viņu bērnus. „Gribējām uzmundrināt māmiņas, kuras uz koncertiem un izrādēm netiek. Tas nekas, ka viņām reiz paslīdējusi kāja, to var labot, ja ir mīlestība un ģimene,” teic režisore I.Matsate-Matsone.

Lai uzstātos cietumā, bija jānoķerto daudz formalitāšu, jo bērnu teātris ieslodzījuma vietā ir rets notikums. Uz Ilģuciemu devās arī skaisto leļļu autore Ilze Zanerība, 9. klases skolniece Melānija Freimane, kura spēlēja ģitāru un kopā ar Sorentu Zanerību ieslodzītajām veltīja vairākas dziesmas, savukārt dzejoļus runāja Monta Brūvere, Paula Ezeriete un Edvards Sarksnis. Pasākumu apmeklēja deviņas ieslodzītās sievietes ar saviem bērniņiem no viena līdz četrus gadu vecumam.

Dzintra Liekmane (Grāmatas fragmenti. Sākums 2016. gada 24. okt.

Turpmāk vēl.)

Skrundas novada pašvaldība ciema iemītniekiem bija sagādājusi dāvanas, bet I.Zanerība katrai māmiņai notamborējusi baltu eņģelīti. Sākumā bērni brīnījušies, kāpēc jaunas meitenes ar maziem bērniem atrodas cietumā, bet vēlāk jau sapratuši.

2015./2016. mācību gads

ZINĪBU DIENA NĪKRĀCES PAMATSKOLĀ

Rīti kļūst dzestāki, kļāvām sāk krāsoties lapas, visā krāšņumā uz zied asteres, gladiolas un dālijas. Vēja spārniem paskrējusi vasara, un pie durvīm klauvē skolēnu un skolotāju gaidītākie svētki – Zinību diena.

ZINĀTKĀRI, AKTĪVI, IDEJĀM ATVĒRTI

Anita Sebeža Nīkrāces pamatskolā par direktori nostrādājusi gadu:

„Es ar savu skolu no sirds lepojos, jo tai ir dvēsele, tajā strādā radoši pedagogi un mācās zinātkāri, aktīvi un jaunām idejām atvērti skolēni.

Skola kļuvusi spilgtāka, krāsām bagātāka, sulīgāka. Pilnveidota materiāli tehniskā bāze, IT pieejamas visiem skolotājiem un skolēniem, mācībām iegādāti jauni datori. Patiesi lepojamies ar iesaistīšanos ekoskolas izveidē, jo tas palīdz kļūt gudrākiem un zaļāk domājošiem. Piedaloties *Mammas dabas* un *Latvijas Valsts mežu* pasākumos, iegūta jauna pieredze, satikti jauni draugi, veicināta sadarbība starp citām ekoskolām Latvijā. Mums izveidojusies brīnišķīga sadarbība ar vecākiem, kuri atbalstījuši daudzas ieceres, palīdzējuši labiekārtot telpas, aktīvi apmeklējusi pasākumus un skolas padomes sēdes, tādējādi veicinot skolas un vecāku mijiedarbību.

PRIEKĀ AVOTI

Patīk krāt atmiņas

„Es laikam esmu viens no tiem laimīgajiem cilvēkiem, kurš katru rītu var mosties ar smaidu un teikt: „Jā, šodien iešu uz darbu,“” tā saka Skrundas novada jaunatnes iniciatīvu centra darbiniece Eva Behmane.

Darbs

„Darbs patiešām sagādā prieku. Tur varu izpausties radoši – tas ir kā brīvais lidojums. Varu satikties ar bērniem un skatīties, kā viņi attīstās. Šķiet, ka tā ir milzīga privilēģija – būt šeit un darīt.”

Grāmatas

„Arī grāmatas vienmēr bijušas man rokās. Tās ir visdažādākās: sākot ar romāniem un beidzot ar sevis izzināšanas literatūru. Man ir tik daudz mīļu grāmatu, ka vienu izcelt nevaru. Viens no mīļākajiem autoriem ir brazīliešu rakstnieks Paulu Koelju.”

Lauku mājas

„Kopīgiem spēkiem atjaunojam lauku māju, ko iegādājāmies pirms diviem gadiem. Toreiz tur viss bija aizaudzis. Tagad tas sniedz milzīgu gandarījumu, kad redzu, ka soli pa solītim viss aug un attīstās.”

Rokdarbi

„Kopš sevi atceros, esmu nodarbojusies ar dažādiem rokdarbiem – man patīk zīmēt, adīt, tamborēt. Tas cauri gadiem nācis līdzī. Arī pašlaik darbojos Skrundas mākslas studijā. Darām to, ko it kā varētu darīt mājās, bet ne vienmēr atliek laiks, tāpēc jauki, ka domubiedru grupa var darīt kopā. Arī mašīnā, sēžot blakussēdētāja sēdekli, man bieži vien rokās ir adatas.”

Mīlie cilvēki

„Man paveicies ar fantastiskiem cilvēkiem apkārt. Ar vīru Sandi audzinām deviņus gadus veco Emiliu un viengadnieci Annu. Man ļoti patīk ceļot un parādīt mūsu bērniem pasauli. Tā krājam kopīgas atmiņas. Deviņus gadus dzīvojām Anglijā, esam bijuši arī Vācijā, Portugālē, mūsu kaimiņvalstīs. Patīk apskatīt skaistas vietas arī šeit. Brīžiem šķiet, ka nekur tālu nav jābrauc. Ar maziem bērniem ceļot nav vienkārši, bet viss ir iespējams.”

Lāsma Reimane
Evas Behmanes arhīva un autore foto

Ko rāda Kuldīgas pulksteņi?

Ikvienam ir vajadzība ik pa laikam iemest acis pulkstenī. Kuldīgā visiem domāti seši laikrāži. *Kurzemnieks* tos visus pēdējoreiz aprakstījis 2015. gadā, bet kopā ar Jauno žurnālistu skolu nolēma vēlreiz paraudzīties, ko tie rāda pašlaik.

Veikalā Rimi

Liels un gana uzticams

Šis ierīkots 2002. gadā, kad uzcelts veikals, un esot viens no lielākajiem fasādes pulksteņiem Latvijā – ciparnīcas diametrs ir 2 m, teikts vietnē *Laikastils.lv*.

Nav novērots, ka tas bieži rādītu nepareizi, dažreiz gan ir nobīde par pāris minūtēm. Tomēr kādam esot tamdēļ gadījies blakus autoostā nokavēt autobusu. Tikko tas rāda kļūdaini, pircēji kasierēm to pasaka. Tad veikalā laikrādi paregulē paši darbinieki vai izsauc īpašu dienestu.

Pilsētas laukumā

Dāvana ar satelīta jokiem

Šo divpusējo laikrādi Kuldīgai dāvājis vairs neesošā Hipotēku banka un vēlāk pārņēmusi pašvaldība.

2004. gadā *Kurzemnieks* vēstīja, ka 22. decembra vakarā, spītējot vēja brāzmām, atklāšanā piedalījušies vairāki desmiti kuldīdznieku. Pulkstenis ražots Šveicē, un precīzu laiku nodrošināšot satelīta pavadonis. Domes priekšsēdis Edgars Zalāns tolaik aicināja dāvanu saudzēt, jo tā esot robežzīme starp veco un jauno pilsētu.

Kuldīgas komunālie pakalpojumi (KKP) laikrādi atjaunojuši vairākas reizes. Pērn tas demontēts pavisam (viens mehānisms nav darbojies, objekts nokalpojās vizuāli) un ierīkots atpakaļ. Bet kopš pavasara tas atsāka jokot: vienā pusē rādīja vienu laiku, otrā citu. Jūnijā un jūlijā *Kurzemnieks* pat novēroja, ka no rīta abas ciparnīcas rāda pareizi, vakarā – katra savu. Pēdējā laikā šķiet – viss ir, kā nākas.

KKP sabiedrisko attiecību speciāliste Anita Zvingule saka: vairāku tūkstošu vērtu mehānismu pirkt nav licies pareizi – iegādāts lētāks, bet arī satelīts radot sarežģījumus. Jauno stabu darinājusi būvniecības nodaļa, meklēti arī pulksteņmeistari, un tehniski par to atbildot Elviss Viļumsons.

16. jūlija vakars: vienā pusē un otrā pusē...

Liepājas ielā

Pēdējā stundiņa

Gājēju ielā, skvērā pie veikala *Saldo*, sarkanā kioska tornītī pulksteņa rādītāji jau sen sastinguši. Un, izrādās, pēdējā stundiņa klāt arī pašai celtni – drīz tā tiks nojaukta.

Savulaik to uzcēla patērētāju biedrība, pēc tam tā piederēja Pērkonu ģimenei. Bet kiosks ilgi stāvēja slēgts, un nebija elektrības, kas ļautu darboties pulkstenim. *Kurzemnieks* par to jau rakstīja, un 2016. gada sākumā īpašnieku pārstāve Ina Koliškina redakcijai vēstīja: „Laika nezinātājiem un tūristiem par prieku no 16. janvāra pulkstenis atsācis darboties, rāda pareizu laiku, un tā būs arī turpmāk.”

Diemžēl nu jau ilgi tas atkal stāv un ir vandaļu sabojāts – vienai ciparnīcai izsists stikls. Kiosku pārpircis uzņēmums *Rožu nami*, tā īpašnieks ir Gatis Rozenfelds, kura pārtikas veikals atrodas blakus. Viņš skaidro, ka nupat domē saskaņota mazā namiņa nojaukšana un vietā tiks celtas telpas, visdrīzāk, komercdarbībai. Jautāts, vai jaunajā būvē atradīsies vieta arī šeit tradicionālajam pulkstenim, Gatis atbild: „To var likt aiz auss.”

Sv. Katrīnas baznīcā

Iezvana ceturkšņus un stundas

Te pulksteņa zvans kļūst skaņš ik pēc 15 minūtēm, bet skaļāk – veselās stundās.

Kā liecina vēstures avoti, baznīca pēc ugunsgrēka atjaunota 1672. gadā. Kupolveida zvanu tornī ierīkots jauns laikrādis, kas iegādāts par kādas bagātas atraitnes ziedojumu. 1748. gadā celtni ieguvusi

barokālu torņa smaili un jaunu pulksteni. Bet pašreizējais no Šveices atvests 1936. gadā. Mehānismu savulaik atjaunojis vietējais pulksteņmeistars Eduards Žanis Oškalns.

Mācītājs Viesturs Pirro saka: „Pulkstenis darbojas lieliski. Tas ir mehānisms, tāpēc jāzina, ko darīt, lai tas rādītu pareizu laiku.” Visvairāk par to rūpējoties baznīcas dežurants Kārlis Ceriņš, kurš zināšanas apguvis no E.Ž. Oškalna.

Kuldīgas rātsnamā

Atguvis seju un balsi

Domes laikrādim viena ciparnīca ir ēkas ārpusē, otra – sēžu zālē. Tas ieskandina gan pusstundas, gan apalas stundas.

1953. gadā pulkstenis norauts, 1981. gadā daļēji atjaunots. Bet 2009. gadā Arnolda Pizika vadībā to restaurēja SIA *Metālapstrāde*. Ciparnīcu demontējot, atrasta plāksnīte ar vēstījumu: „Kuldīgas jaunais rātsnams celts 1860. gadā. No 1978. gada 10. jūlija tajā atrodas Kuldīgas rajona bibliotēka. Rātsnama torņa pulksteni atjaunoja un uzstādīja 1981. gada maijā Kuldīgas pulksteņmeistars Eduards Žanis Oškalns.” Uz jaunā rātsnama jumta nostiprināts iedzīvotāju atrastais pulksteņa zvans.

Kā stāsta pašvaldības mārketinga un sabiedrisko attiecību nodaļas vadītāja Kristīne Duļbinska, 4. stāvā apskatāms arī pats mehānisms. Reizi divās trijās dienās kolēģēm smagie atsvari ar īpašu instrumentu jāuzvelk. Reizi nedēļā to apkopj domes pulksteņmeistars A. Piziks. Plašākai publikai viņš ik gadu to rāda Muzeju naktī.

Katoļu baznīcā

Vai atkal reiz ies?

Katoļu dievnams celts 1640. gadā pēc Polijas karaļa pieprasījuma. Jumta daļā atrodas pulkstenis, kam ir viens rādītājs un kas jau gadu desmitiem diemžēl nedarbojas.

Savulaik priesteris Andris Vasiļevskis *Kurzemniekam* stāstījis, ka bēniņos atrodas ap desmit dažāda izmēra zobratu,

lielākais vismaz 80 cm diametrā: „Gaužām gribētos tos iedarbināt. Tas man ir tāls, tāls sapnis...” Draudzes locekles tolaik teikušas, ka viņas Kuldīgā dzīvo kopš 70. gadiem, bet jau tad tas nav rādījis pareizi. Pēdējā liecība, ka tas vēl darbojies, redzama režisora Aivara Freimaņa 1966. gada dokumentālajā filmā *Kuldīgas freskas*. Tagad priesteris Vjačeslavs Bogdanovs uzskata, ka pulkstenis varēja būt ierīkots pēc remonta, kas noticis līdz 1749. gadam. „Diemžēl draudzes arhīvs nav līdz galam izpētīts, un, vai ir ieraksti par pulksteni, nezinu. Saglabājušies atsevišķi zobratu bēniņos un akmeņi, kas acīmredzot kalpojuši kā pretsvars. Visticamāk, visu laiku bijis tikai viens rādītājs. Gribētos, lai ar laiku pulkstenis atkal darbotos, bet pašlaik ir daudz aktuālāki darbi, lai dievnams vispār pastāvētu.”

PĀRDOD

Veikalā *Dagus*, Liepājas ielā 51, apjomīgas sieviešu **VIRŠJAKAS, KLEITAS, BIKSES. APAVI. SEGAS.**

SVARUS no 0 līdz 900 kg. Tālr. 29829177.

MEDU Rendas pag. *Zīlēs*. Tālr. 25903804.

ĶIPLOKUS. Tālr. 23375624.

Divas bioloģiskās, sēklojamas **TELES** un pirmo reizi slaucamu **GOVI.** Tālr. 28308869.

Ceturtdien, 5. septembrī, tirgos **JAUNPUTNUS.** Iepirkis nolietotus akumulatorus. Skrundā 8.30, Sermītē 8.50, Ķīkuros 9.30, Turlavā 9.40, Snēpelē 10.00, Kuldīgā 10.20, Ēdolē 10.50, Alsungā 11.00. Tālr. 25508665.

Sausu, skaldītu meža **MALKU.** Tālr. 27885688.

Sausu **MALKU** maisos, kravās. Tālr. 26544462.

Meža **MALKU.** Tālr. 29883311.

MALKU. Tālr. 26044382.

Skaldītu **MALKU.** Tālr. 29254530.

PĒRK

AUTOMAŠINAS. Tālr. 25669128.

TRAKTORUS, PIEKABES, inventāru, vieglās **AUTOMAŠINAS.** Tālr. 26104984.

Craftwood **PĒRK MEŽA ĪPAŠUMUS** visā Latvijā, cena 1000–10 000 EUR/ha. Samaksa darījuma dienā. Tālr. 26360308.

Veco **PAPĪRNAUDU,** monētas, apbalvojumus, figūriņas. Tālr. 26499892.

Zis **SMAIDAS** pērk **MĀJLOPUS.** Tālr. 29437251, 28393052, 63341221.

Briežu **RAGUS.** Brauc pakaļ. Tālr. 29886349.

IZĪRĒ

Salons *Jasmīne* Ventspilī – aprīkoti **DARBA VIETU** frizieriem. Tālr. 29227037 vai kupfernams@inbox.lv.

DAŽĀDI

MODRA AUTOSKOLA rīko B, BE, C, CE, D un 95. koda (02.09.) kursus. Tālr. 26120089, 23071223.

JUMTU MAIŅA, fasādes darbi u.c. Pievadam materiālus. Tālr. 22407371.

Sertificēta **BŪVFIRMA** ar pieredzi veic dažādus būvdarbus, dokumentācijas noformēšanu. Tālr. 29705025.

Paaugstiniet savu **NEKUSTAMĀ ĪPAŠUMA** vērtību! Ja jums pieder zeme, kas ir aizaugusi ar krūmiem vai mežu, frēzējam ar pielīdzināšanu nelielās, kā arī lielās platībās. Tālr. 26776151.

Sertificēts **MEŽA TAKSATORS, STIGOŠANA, DASTOŠANA.** Tālr. 28358514.

Tīra **AKAS.** Tālr. 27448331.

Par sporta pasākumiem, rezultātiem informējiet e-pastā: inta.jansone@kurzemnieks.lv!

VAJADŽĪGI

SIA *Apdars* (41203050077) – **AUTOVA-DĪTĀJS** ar E kategoriju. Kravu pārvadājumi pa Latviju un Igauniju. Atalgojums no 850 līdz 1000 eiro. Tālr. 25902900 (darba laikā).

DARBS Vācijā gaļas kombinātā. Stundas likme 8,85 eiro, nodrošinām ceļu un dzīvošanu Vācijā (66 eiro mēnesī). Sīkāka informācija pa tālr. 20227843, SIA *ALMA M* (40003543608, lic. nr. 22/2017).

MEKLĒ DARBU

SLIMNIEKU KOPĒJA, 10 gadu pieredze, ir sertificāts. Tālr. 29645637.

LĪDZJŪTĪBAS

Izsakām visdziļāko līdzjūtību tev, Skaidrīt, un taviem mīļajiem, māmiņu mūžībā pavadot.

Ilze, Valda, Imants

*Man palikuši tavi vārdi,
Man palikusi tava sirds,
Un liekas, ka ikvienā zvaigznē
Vēl tavas acis pretī mirdz.*

/M. Jansone./

Skumju brīdī esam kopā ar Jeļenu Grāfu un tuviniekiem, māmiņu smilšu kalnā pavadot.

Tavi bijušie kolēģi
LU Kuldīgas filiālē

Skrundas mūzikas skola sāk mācības **2. septembrī 14.00**
Skrundas kultūras namā.

Skrundas mūzikas skolā audzēkņus papildus uzņems **3. septembrī 18.00.**
Tālr. 63331354.

SVEASKOG
BEZ MAKSAS ATTĪRA
NO KRŪMIEM
laukus un citas aizaugušas platības.
PĒRK
zarus, cirsmu atlikumus, šķeldojamo materiālu.
ĀTRA SAMAKSA.
25 622 293 (Āris)

ASTROLOĢISKĀ PROGNOZE SEPTEMBRIM

Jolanta Hercenberga,
astrologē

Aunim jāpievērš uzmanība, kāda informācija nonāk līdz ausīm. Iespējams, autobusā vai parkā uz soliņa kāda nejausi noklausīta saruna ir tieši par to, kas šobrīd Aunam būtiski. Pasaule dos norādes, kā jārikojas, lai justos harmonijā ar savu statusu un materiālo situāciju.

Vēršiem rūpes par bērniem un darbs būs savā starpā konkurējošas prioritātes. Lai arī tādēļ dienu ritms var būt riksītī izskrienams, viss tiks paveikts izcili. Visam, kas saistīts ar ārzemēm, ir fundamentālu procesu iesākumu laiks. Lai pamati būtu stabili, lēmumi kārtīgi jāpārdomā.

Dvīņiem neskaidros un šaubīgos procesos labāk neiesaistīties. Paša sastrādātās tumšās lietišķas ātri nāks gaismā, un arī kādam citam var rasties vēlme apvest Dvīni ap stūri. Pricēģā ziņa – vairāk laika izdosies pavadīt vietā, kur ir Dvīņu sirds un mīļi cilvēki. Par omulību tie gādās ar vislielāko rūpību.

Vēžiem tik tīkamā iespēja pabūt vienatnē un klusumā mēneša sākumā nebūs iespējama. Apkārt valdīs liela rosība, vai ikvienam radīsies kāda vajadzība, kurā nepieciešama Vēžu iesaistīšanās. Kādu nesenu vienošanos vai noslēgtu līgumu var nākties koriģēt, lai vienotos

par izdevīgākiem nosacījumiem.

Lauvām jāpievērš uzmanība pašsajūtai, jāseko līdzi tam, kas notiek dvēseles templī – organismā. Varbūt pienācis laiks uzsākt darbības, lai atbrīvotos no kādas kaites vai netikuma, kas traucē, bet muļķības pēc vēl tiek piekopts? Harmonija pašā radīs harmoniju apkārtējā pasaulē.

Jaunavām, ja vispār būs kāds krenķis, tad par citu cilvēku attiecībām, savstarpējām attiecībām, kolēģu neveiksmēm vai kaimiņu nebūšanām. Paša pasaulē visam vajadzētu ritēt gludi un ierasti, ja tikai savas empātijas dēļ pārāk neiedziļināties citu dzīvē.

Svari būs uzvilkušies kā *Duracell* baterijām uzlādēti zaķi. Visur centīsies piedalīties, ieņemt līdera pozīciju, regulēt, izlabot un ieteikt. Svaru entuziasms iedvesmos. Atbalstītāju netrūks, ar kuriem kopīgi tiks paveiktas lielas lietas. To gan nevarēs teikt par bērniem, kuri pavadiņā iet nebūs gatavi.

Skorpioni var piedzīvot situāciju, kas rada dežavū sajūtu – tā jau reiz ir bijis. Jāuzticas intuīcijai, kas Skorpioniem īpaši spēcīga, un jānododas virzienā, ko norāda sirds. Iespējami jauni iesākumi, virziena maiņa kādā no dzīves sfērām. Izdevība būs, bet kā būs ar uzdrīkstēšanos?

Strēlniekus debesis turpinās testēt, cik veikli tie prot rīkoties ar naudu. Ja iekrājies kāds senāks parāds vai nenomaksāts rēķins, tad par to tiks atgādināts. Varbūt labāk savlaicīgi nokārtot.

Darbā iespējama reorganizācija, pienākumu pārdale vai arī jaunas iespējas.

Mežāžiem par savu vietu biznesā un stāvokli sabiedrībā var nākties pacīnīties. Ne viss rokās dosies viegli, bet, ko izdosies iegūt, tas būs pamatīgs un ilgtermiņā. Mīlas trauciņā ūdens var sašūpoties, ja pret partneri tiks izvīzītas pārāk augstas prasības.

Ūdensviru sirdis sitīs straujā ritmā. Gribēsies izjust plašu emociju gammu, izzināt noslēpumaino un nebijušo, tādēļ uz piedzīvojumiem tie nebūs skubināmi. Tēriņu būs daudz, tādēļ jostu var nākties savilkt ciešāk un pastrādāt vairāk, nekā gribētos.

Zivīm darbā notikumu plūsma palīdzēs peldēt pa straumi tā, it kā viss būtu sakārtots līdz pēdējam sīkumam. Ja ar mīļoto cilvēku attiecību pamatā ir uzticība un kopīgi mērķi, tās piedzīvos īstu renesansi. Brīvās zivis uz mēneša beigām var zaudēt savu vienlūnīka statusu.

Čika laiks:

1.IX 0.00 – 2.08,
2.IX 11.34 – 3.IX 2.35,
4.IX 13.58 – 5.IX 6.08,
6.IX 19.03 – 7.IX 13.37,
9.IX 13.30 – 10.IX 00.24,
11.IX 8.22 – 12.IX 12.52,
14.IX 7.33 – 15.IX 1.32,
16.IX 19.03 – 17.IX 13.31,
19.IX 16.57 – 23.58,
22.IX 5.41 – 7.50,
24.IX 1.05 – 12.19,
25.IX 19.14 – 26.IX 13.37,
28.IX 6.58 – 13.03,
30.IX 5.06 – 12.42.

ATCERIES ABONĒT
KURZEMNIEKU
oktobrim,
novembrim,
decembrim!

VĀRDADIENAS

No 2. līdz 8. septembrim
2. Elīza (2145), Lizete (115), Zete (4)
3. Bella (281), Berta (112)
4. Dzintara (9), Dzintars (3597), Dzintra (5203)
5. Klaudija (327), Persijs (17), Vaida (69)
6. Magnuss (104), Maigonis (277), Mariuss (99)
7. Ermīns (56), Regīna (4042)
8. Ilga (3745)
Populārākie: Dzintra un Dzintars.

Labs savienojums

Laura Elīza Freimane, skolniece:
– Vecāki bija vienprātīgi par manu pirmo vārdu, taču mammai ļoti patika arī vārds Elīza – viņai tas šķita senatnīgs un ar šarmu, tāpēc vecāki nolēma dot divus. Tieši šis savienojums, šķiet, piestāv man vislabāk, taču otrajā vārdā mani uzrunā tikai daži. Par citu nekad nesmu domājusi un nevēlos, jo man tas šķiet īpašs. Elīza ir diezgan bieži sastopams vārds, pazīstu vairākus tieši savā vecumā – varbūt tajā laikā tas bija īpaši populārs. Diemžēl vai par laimi kuriozu ar to nav bijis. Tas nav īpaši sarežģīts. Domāju: lai cilvēka vārdu atcerētos, problēmas nav pašā vārdā – ja tu pats otru *uzrunā*, viņš to atcerēsies, lai arī kāds tas būtu.

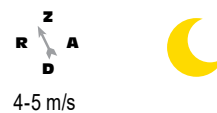

LAIKA ZIŅAS

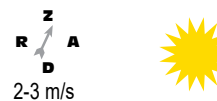
ŠODIEN, 2. SEPTEMBRĪ

Dienas garums – 13 st. 51 min.
Saulē lec 6.27, riet 20.18.

Naktī +17°...+19°

Dienā +20°...+26°

RĪT, 3. SEPTEMBRĪ

Dienas garums – 13 st. 47 min.
Saulē lec 6.29, riet 20.16.

Naktī +14°...+16°

Dienā +17°...+19°

KONKURSS

TĒLOTĀJMĀKSLAS SPĒLE

214. kārtā

Latviešu gleznotājs (1894–1993) dzimis Kuldīgā, bijis smalks tonālās glezniecības meistars. Glezniecībai pievērsies vēl, to apgūdam mākslinieka Anša Stundas studijā un Latvijas Mākslas akadēmijā. Bijis mākslinieku biedrības *Zaļā vārna* biedrs. Mākslinieks pazīstams ar veidotajiem pastoziem, fakturētām, sudrabaini pelēcīgām kompozīcijām, kas tikušas papildinātas ar spektra krāsu spožiem akcentiem.

Atbildes gaidām līdz 4. septembra 11.00: *Tēlotājmākslas spēle, Kurzemnieks*, 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai e-pastā: redakcija@kurzemnieks.lv, vai redakcijas durvju pastkastītē.

213. kārtas atbilde: Viktors Vazareli. Zebra (1937).

Pareizi atbildējuši: Ingars Neimanis, Ausma Kreidere, Guntis Obodņikovs, Daina Gerente, Gunta Folkmane, Vita Jurenovska.

PIEREDZE

Krāšņākie un daudzveidīgākie rudens ziedi

Divas dienas nedēļas nogalē Kuldīgas novada muzejā varēja apskatīt daļu no ridzinieka Maigura Strīķa dāliju kolekcijas. „Dālijās izpaužas mans kolekcionāra gēns. Man ir svarīgi ne tikai tas, lai dārzā skaisti ziedētu puķes, bet man ir būtisks šķirnes nosaukums, valsts, no kuras dālija nākusi, un tās selekcionārs,” viņš atklāj.

Ar dālijām viņš nodarbojas jau 30 gadu, un viņa kolekcijā nu jau 142 šķirnes no visām valstīm, kurās dālijas tiek selekcionētas. Šķirnes ir no Eiropas, Ziemeļamerikas, Austrālijas, Jaunzēlandes un Japānas. Eiropā lielākie audzētāji ir Lielbritānija, Vācija, Čehija, Francija Holande u.c. M.Strīķis atklāj, ka Latviju Baltijas reģionā var uzskatīt par vadošo dāliju audzētājvalsti, lai gan lietuvieši jau minot uz papēžiem. Ukrainā arī ir liela interese par dālijām. Jautāts par šķirnēm, ko sevišķi gribētu izcelt, viņš min latviešu selekcionāru – dāliju selekcijas patriarha Kārļa Ruka, Aivara Baroniņa un Ritas Zaļās – veikumu.

DĀLIJU AUDZĒTĀJU KOPĪBA

Dālijas augot lauku īpašumā Tukuma novada Džūkstes pagastā, ar tām darbojoties gan viņš pats, gan dzīvesbiedre Juta. Sākums šai aizrautībai bijis nejaus: „Mani paaicināja palīgā sadalīt dāliju gumus. Tā radās interese. Kopš tā laika veidoju savu kolekciju. Visu savākt nav iespējams. Jaunumus parasti noskatu izstādēs, tad šķirnes pasūtu, un pavasarī dāliju selekcionāri tās izsūta pa pastu.”

Nopietnie dāliju audzētāji Latvijā viens otru pazīst, regulāri tiekas vai nu Latvijas

Dāliju kolekcionārs Maigurs Strīķis labprāt dalās 30 gadu dāliju audzēšanas pieredzē.

Izstādes dalībnieces vienkopus. Te var redzēt, cik daudzveidīgu formu un krāsu ir šīs puķes.

Universitātes, vai Salaspils botāniskajā dārzā, kuros arī ir lielas dāliju kolekcijas. Protams, tiekas izstādēs, apmainās ar informāciju un dālijām. Šogad Latvijas Dabas muzeja dāliju izstāde būs no 5. līdz 8. septembrim.

Izstādei Kuldīgā atvestas ap 60 šķirņu. Izvēlētas tādas, kuras tieši šobrīd zied viskrāšņāk.

MAZIE KNIFIŅI

Ar dālijām ir kā ar kartupeļiem – pavasarī jāiestāda, rudenī jānorok. Ar to līdzība nebeidzas. Audzētājs saka: līdzīga ir arī agrotehnika un pat slimības. Par laimi, Kolorādo vabole dālijas neēd. Katram audzētājam ir veids, kā gumus saglabāt. Maigurs pārlicinājies, ka jānodrošina tikai pāris priekšnosacījumi: mitrums gumā un sausums tam apkārt. „Dālijas noroku, nomazgāju, sagriežu un nedaudz apžāvēju telpā. Tikai līdz brīdim, kad gumus ir pietiekami sauss, lai uz tā var uz-

rakstīt ar marķieri. Ja pāržāvē, aiziet bojā nenobriedušie gumi. Noteikti jānotīra mīkstās serdes atliekas, citādi tās var sākt pūt. Nemu sausas skujkoku skaidas un tajās parastos iepirkumu maisos lieku gumus. Aizsienot paliek sprauga, pa kuru izklūt liekajam mitrumam. Labākā ir sausa, vēsa (10–15 grādu) telpa. Dālijas tiek stādītas apmēram trīs augi uz metru. No katras šķirnes tiek stādīti četri ceri. Jaunajām un retākajām – pa vienam.”

NEVAJAG TRAUČĒT

„Nevajag traucēt dālijām augt. Pēc tam tās neaiztieku, nemēsloju, nelaistu, nemigloju, jo starp tām lieku apmēram 10 cm zaļes mulču. Tā izdara visu pārējo. Šobrīd vienīgais darbs ir novākt noziedējušos ziedus, lai veicinātu ziedēšanu,” viņš saka.

Vēl viens audzēšanas knifs – pāri dobei ir pārvilkts siets, kuram cauri izaug dālijas.

Siets tās vertikāli notur stigrī, bet reizē ir neradzams.

Lai dālijas labāk saglabātos vāzē, audzētājs iesaka biežāk mainīt ūdeni, bet izstādēs, kur tas nav iespējams, viņš ūdenim pievieno nedaudz balinātāja, jo tas satur hloru un iznīcina mikroorganismus.

Kas no dālijām šobrīd ir modē? Audzētājs saka, ka katram audzētājam kaut kas cits. Populāras esot melnlapu dālijas, bet šķirņu ir ļoti daudz. „Divos gados no sēklām varam iegūt jaunu dālijas šķirni, bet es ar to nedarbojos,” saka audzētājs. Ja ir vēlme, no visretākā guma, apskņojot asnus, var ieaudzēt vairākus augus, kas vienā vasarā izaug kā pilnvērtīga dālija. „Parasti viss beidzas ar to, ka man ir ļoti daudz stādu, kas tiek izdalīti,” saka M.Strīķis.

Iveta Grīniņa
Adriānas Mucenkas foto